

MARIA JASKARI

Sataperhe

Vaikutukset perheiden hyvinvointiin

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA
2020

Tekijä Jaskari, Maria	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 11/2020
	Sivumäärä 42	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Sataperhe Vaikutukset perheiden hyvinvointiin		
Tutkinto-ohjelma Sosiaalian koulutusohjelma		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sataperhe on Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin hanke, jossa kehitetään lasten, nuorten ja lapsiperheiden tarpeisiin tukihenkilö- ja perheverkostotoimintaa. Hanke keskittyy ennaltaehkäisevään, matalan kynnyksen, helposti saatavaan toimintaan, joka on kohderyhmän tarpeista lähtevää. Hankkeen keskeisiä tavoitteina lapsiperheiden näkökulmasta on osallisuuden ja voimavarojen lisääminen. Hankkeen toimintakausi on 1.7.2017-31.12.2020 ja sen rahoittaa STEA.</p> <p>Tutkimuksellinen opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Opinnäytetyön pohjana olevassa kyselyssä oli 22 strukturoitua kysymystä sekä kolme avointa kysymystä. Kysely lähetettiin perheille sähköisen linkin kautta, ja siihen saatiin 22/40 vastausta. Kyselyssä selvitettiin Sataperhe- hankkeen vaikutuksia lapsiperheiden voimavaroihin ja hyvinvointiin sekä onko tukisuhde vaikuttanut positiivisesti vanhemmuuteen ja arjen hallintaan. Strukturoitujen kysymysten vastaukset analysoitiin tilastollisin menetelmin ja avoimet kysymykset sisällöllisen analyysin avulla.</p> <p>Tulosten valossa voidaan todeta, että hanke on vaikuttanut positiivisesti lapsiperheiden arjen jaksamiseen, voimavaroihin ja sitä kautta hyvinvointiin. Vapaaehtoiset ovat tehneet tärkeää ja hyvää työtä perheiden parissa, ja heillä on ollut vahva ammatillinen tuki Sataperheen koordinaattoreilta. Avoimista kysymyksistä kävi ilmi, että suurin osa toiminnan vapaaehtoisista on tullut hyvin tärkeiksi perheiden lapsille sekä aikuisille. Pettymyksiä on tullut jonkin verran pitämättömistä lupauksista, jos tukihenkilöiden kanssa sovitut tapaamiskerrat eivät ole toteutuneet sovitusti. Sataperhe on tuottanut lapsille paljon iloa sekä uusia kokemuksia ja elämyksiä. Vanhemmat ovat saaneet omaa aikaa sekä tukea vanhempana toimimiseen.</p>		
<p>Asiasanat lapsiperhe, voimavara, hyvinvointi, vanhemmuus, vapaaehtoisuus, tukihenkilötoiminta</p>		

Author Jaskari, Maria	Type of Publication Bachelor's thesis	Date 11/2020
	Number of pages 42	Language of publication: Finnish
Title of publication Sataperhe Impacts to the well-being of families		
Degree program Bachelor of Social Services		
Abstract Sataperhe is a project of the Satakunta district of the Mannerheim League for child welfare. The project develops activities of support and family networking for needs of children, adolescents and families with children. The project focuses on preventive, low-threshold easily accessible activities, which are based on needs of the target group. Main goals of the project from the perspective of families are to increase inclusion and reserves of strength. The project runs from 1 July 2017 to 31 December 2020 and is funded by STEA. The research thesis was carried out as a quantitative study. The research is based on a survey which examined the effects of the Sataperhe project on resources and well-being of families with children and whether the support relationship has had a positive effect on parenting as well as everyday management. The survey included 22 structured questions and three open-ended questions. The survey was sent to the families via an electronic link and received 22/40 responses. The answers to the structured questions were analyzed by statistical methods and the open questions by content analysis. Results show that the project has had a positive impact on coping with daily life, as well as to the resources and thus also to the well-being of families. The volunteers have done important and good work with the families and they have had strong professional support from the Sataperhe coordinators. The open questions showed that most volunteers have become very important for the children and adults in the families. In terms of disappointments, some have emerged from unfulfilled promises when appointments have not been fulfilled as agreed. Sataperhe has brought a lot of joy to the children and new experiences. Parents have been given much-needed alone time as well as general support to be a parent.		
<u>Key words</u> family with children, resource, well-being, parenting, volunteering, lay-helper system		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO	7
2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton perusta	7
2.2 MLL:n strategia - Suunta 2024	7
3 MLL:N SATAKUNNANPIIRI.....	9
4 SATAPERHE-HANKE	10
4.1 Sataperhe -hankkeen rahoitus ja yhteistyökumppanit.....	11
4.2 Toiminnan tavoitteita perheiden ja vapaaehtoisten näkökulmasta.....	11
4.3 Toiminnan kohderyhmät	12
4.4 Vapaaehtoiseksi tueksi lapsiperheelle- koulutus.....	13
4.5 Tukisuhteen muodostus.....	13
5 LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINTI JA VOIMAVARAT	14
5.1. Perheen ulkoiset voimavarat.....	16
5.1.1 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	16
5.1.2 Perheiden tukiverkosto.....	17
5.1.3 Vanhempien sosioekonominen asema ja talouden voima.....	18
5.1.4 Asuminen	19
5.2. Perheen sisäiset voimavarat.....	20
5.2.1. Perheenjäsenten väliset suhteet	21
5.2.2. Elämäntavat.....	21
5.2.3. Riittävän hyvä vanhemmuus	22
6. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	23
6.1. Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimuskysymykset.....	24
6.2. Tutkimusmenetelmä.....	24
6.3. Kyselyn toteutus.....	25
6.4. Aineiston käsittely ja analysointi	26
7. TUTKIMUSTULOKSET	27
7.1. Perheiden taustatiedot.....	27
7.2. Tukisuhteiden tilanne	28
7.3. Perheiden tilanne ennen ja jälkeen tukisuhdetta.....	29
7.4. Perheiden muu tuki.....	31
7.5. Perheiden kokemukset saadusta tuesta.....	32
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA	37
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Vapaaehtoistyö on aina ollut lähellä sydäntäni. Minulla taitaa olla jonkinlainen sisäinen auttamisen halu, oli kyse sitten ihmisistä tai eläimistä. Vuonna 2018 löysin itseni Vapaaehtoiseksi tueksi lapsiperheelle -koulutuksesta ja sillä tiellä vielä olen. Toimin vapaaehtoisena vuoden ajan ja tukisuhteen päätyttyä halusin tehdä opinnäytetyöni Sataperhe -hankkeesta. Aiheen valinta oli suhteellisen helppo. Halusin tutkia perheiden näkökulmasta toiminnan vaikuttavuutta voimavaroihin, hyvinvointiin sekä jaksamiseen. Omassa tukisuhteessani perhe oli hyvin kiitollinen saamastaan tuesta ja sain vaikutelman, että minusta oli oikeasti apua. Perheen äiti sai silloin tällöin hetken omaa aikaa sekä välillä aikuista keskusteluseuraa teekupposen äärellä. Lapsi sai uusia kokemuksia, elämyksiä sekä uuden ystävän omasta tyttärestäni. Heillä ei ollut yhteistä kieltä, mutta ei sitä juuri leikeissä kaivattukaan.

Lähes jokaisen lapsiperheen tiedetään tarvitsevan ulkopuolista tukea ja apua jossain vaiheessa perheen elinkaarta. Tuen tarpeet ovat yksilöllisiä ja voivat liittyä vanhemmuuteen, parisuhteeseen, lasten kasvatukseen, vanhempien jaksamiseen tai esim. uusperheen arjen pyörittämiseen. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe -hankkeen väliraportti, 16–23.)

Sataperhe on MLL:n Satakunnan piirin hanke, jossa kehitetään lasten, nuorten ja lapsiperheiden tarpeista lähtevää tukihenkilö- ja perheverkosto toimintaa. Tuki on vapaaehtoistyöhön perustuvaa ja ammatillisesti ohjattua. Hankkeessa luodaan toimintamalli, jolla lapsiperheet saavat tarvittaessa helposti ja matalalla kynnyksellä tarpeidensa mukaista tukea. Hankkeessa keskitytään ennaltaehkäisevään toimintaan perheiden arjen tueksi tilanteisiin, joissa ei tarvita ammattiauttajaa, vaan riittää luotettavan aikuisen läsnäolo ja tuki.

Hankkeessa pyritään siihen, että vanhempi hakee itse tukea ja apua ennen kuin voimia kuluttava elämäntilanne pitkittyy ja kriisiytyy. Vapaaehtoisen tarjoama tuki voi olla esim. toiminnallista tekemistä lapsen kanssa, perheen arkeen osallistumista

lisääaikuisena tai vaikka kasvatuskysymyksistä keskustelemista vanhemmuuden tukemiseksi. (MLL:n Satakunnan piirin toimintasuunnitelma 2019, 12.)

Tässä opinnäytetyössäni kerron Mannerheimin Lastensuojeluliitosta sekä MLL:n Satakunnan piiri ry:stä. Käsittelem kokonaisvaltaisesti Sataperhe -hanketta ja teoriaosuudessa kerron lapsiperheiden hyvinvointiin ja voimavaroihin liittyvistä tekijöistä. Tutkimuksessani käytän määrällistä tutkimusmenetelmää. Raportoin oman tutkimukseni tulokset sekä sanallisesti että kaavioita hyväksi käyttäen selventämään prosentuaalisia osuuksia. Pohdinta osuudessa kerron tutkimukseeni liittyvät päätelmät ja ajatukset sekä arvioin tutkimukseni onnistumista.

2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO

“Tämän työn päämääränä olkoon, että jok`ainoa Suomen lapsi äidin kohdusta lähtien ja kautta koko kasvinaikansa saa oikeutetun osan siitä hellyydestä ja huolenpidosta, joka yksinään voi laskea lujan pohjan heidän kehitykselleen hyväksi ja hyödylliseksi kansalaisiksi.” (Mannerheimin Lastensuojeluliiton perustamisjulistus, 4.10.1920.)

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton perusta

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on avoin kansalaisjärjestö, joka pyrkii kehittämään lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia sekä toimii lapsiperheiden arjen asiantuntijana ja vapaaehtoistyön mahdollistajana. Toimintaan sisältyy myös arjen tuen kehittämistyö sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Pyrkimyksenä on rakentaa yhteistyökumppaneidensa kanssa lapsiystävällistä yhteiskuntaa, jossa lapsia ja lapsuutta arvostetaan ja tuetaan. Kaikki tekevät parhaansa lasten hyvinvoinnin eteen. MLL on lasten oikeuksien puolesta puhuja. Lasten oikeuksien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2014, 4.)

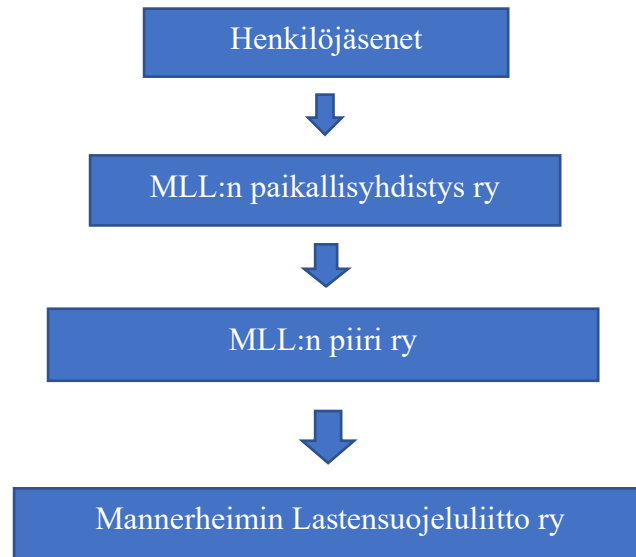
MLL korostaa, että kaikilla lapsilla on oikeus onnelliseen lapsuuteen ja oikeus olla lapsi riippumatta kunkin perheen lähtökohdista. Lapsen hyvinvointi koostuu mm. perheen ja lähiympäristön turvallisista ihmissuhteista sekä laadukkaista peruspalveluista kuten esim. varhaiskasvatuksesta, koulusta sekä harrastuksista. Lapsen hyvinvointi rakentuu turvallisissa ryhmissä ja ystävyysuhteissa. Suomen hyvinvointi perustuu hyvinvoiviin lapsiin, nuoriin ja perheisiin, koska lapsuus ja sen olosuhteet heijastuvat suoraan myöhemmälle iälle. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2014, 4.)

2.2 MLL:n strategia - Suunta 2024

MLL:n liittoyhteisöön kuuluvat keskusjärjestö, piirijärjestöt, paikallisyhdistykset sekä MLL-taustan omaavat säätiöt ja yhtiöt. Yksityinen henkilö, joka kannattaa järjestön arvoja ja periaatteita ja haluaa antaa tukensa, voi liittyä MLL:n paikallisyhdistyksen jäseneksi. Paikallisyhdistys on oman alueensa piirijärjestön ja keskusjärjestön jäsen. MLL:n liittoyhteisön tärkeimmistä asioista päätetään liittokokouksessa, jossa

päätösvaltaa käyttävät paikallisyhdistysten ja piirijärjestöjen valtuuttamat edustajat. Keskusjärjestö, piirijärjestöt ja paikallisyhdistykset ovat kaikki rekisteröityjä yhdistyksiä. Ne tekevät hallintoaan ja talouttaan koskevat päätökset itsenäisesti. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2014, 4.)

MLL:n järjestö rakenne

Tahtotila 2024

“Suomi on lapsiystävällinen yhteiskunta, jossa lapsen etu asetetaan etusijalle ja jossa lapset ja nuoret voivat hyvin.

MLL on lasten, nuorten ja perheiden asiantuntija, luotettava ja ketterä kumppani, vapaaehtoistyön toteuttaja ja innovatiivinen kehittäjä sekä vahva vaikuttaja. MLL tarjoaa innostavan ja arvostavan osallistumisympäristön vapaaehtoistoiminnalle lasten, nuorten ja perheiden kanssa.” (Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2014, 6.)

MLL:n toiminta-alueet

1. Vapaaehtoistoiminta. Vapaaehtoistoiminnan tavoitteena on mm. olla lähellä lapsia, nuoria ja perheitä. MLL on kannustava, osaamista ja tietoa monipuolisesti hyödyntävä oppiva organisaatio, joka tukee ja vahvistaa

vapaaehtoistoiminnallaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja ehkäisee ongelmien muodostumista.

2. Lasten, nuorten ja vanhemmuuden tuki. Tavoitteina on mm. vahvistaa asiantuntemuksellaan, vapaaehtoistoiminnallaan ja ammatillisilla palveluillaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Ehkäistä ongelmien muodostumista sekä tukea ja auttaa jo syntyneiden ongelmien korjaamisessa. Auttaa yhdistämään vapaaehtoiset ja ammattilaiset kumppaneiksi.
3. Vaikuttaminen lasten, nuorten ja perheiden hyväksi. Tavoitteina on mm. lisätä ja vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden arvostusta ja osallisuutta yhteiskunnassa. Lasten oikeudet toteutuvat nykyistä paremmin ja lapsuuden merkitys korostuu. Lasten eriarvoisuus ja yhteiskunnallinen ulkopuolisuus vähentyvät. Yhteisöllisyys korostuu. Lapsiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan ja lapsen etu huomioidaan nykyistä paremmin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2014, 7–10.)

3 MLL:N SATAKUNNANPIIRI

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri on vahva lapsi-, nuoriso- ja perhepoliittinen vaikuttaja ja lasten oikeuksien edistäjä. MLL:n Satakunnan piiri toimii koko Satakunnan alueella. Toimialueella on 31 paikallisyhdistystä. Satakunnan piirin toiminta pohjautuu asiantuntemukseen sekä ammatillisesti ohjattuun vapaaehtoistyöhön. Piiritoimisto sijaitsee Porissa ja siellä työskentelee ammatillaisia sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton arvot ja periaatteet näkyvät vahvasti kaikessa työskentelyssä. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnanpiirin www-sivut 2020.

MLL:N ARVOT	MLL:N PERIAATTEET
Lapsen ja lapsuuden arvostus,	Ilo, Arjen Arvostus,
Yhteisvastuu, Yhdenvertaisuus,	Avoimuus, Osallisuus,
Inhimillisyys	Kumppanuus

4 SATAPERHE-HANKE

Sataperhe –tukihenkilötoiminnasta ja perheverkostoista voimaa Satakuntaan -hanke tähtää Satakunnassa lasten, nuorten ja lapsiperheiden eriarvoisuuden vähentämiseen kehittämällä ja koordinoimalla vapaaehtoistoimintaa lapsiperheiden arjen tueksi. Hanke on alkanut 2017 ja se päättyy joulukuussa 2020. Hanke on Kaikille eväät elämään – avustusohjelman lisähanke. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n hankehakemus 2019.)

Sataperheen toiminnalla on luotu tukihenkilötoimintaan perustuva matalankynnyksen, ennaltaehkäisevä toimintamalli, jossa vertaisuus ja ei-viranomaisuus ovat tärkeitä vahvuuksia vanhemmuuden ja voimavarojen vahvistamisessa. Sataperheen toiminta on luotu julkisen sektorin rinnalle ja täydentäjäksi. Toiminnan avainsana on oikea-aikaisuus. Lapsiperheet saavat apua ja tukea ennen kuin haasteet kasvavat liian isoiksi. Sataperhe vastaa kunkin perheen tuentarpeisiin yksilöllisesti ja pyrkii etsimään jokaiselle perheelle juuri oikean vapaaehtoisen. Perheiden kokemusten mukaan tukea saa helposti ja vaivattomasti, eikä tuen hakeminen ja saaminen kuormita perhettä entisestään. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe -hankkeen väliraportti, 16–23.)

Sataperhe -hankkeen ensimmäisiä tavoitteita oli pystyä vastaamaan lapsiperheiden kuormittaviksi kokemiin arjen tilanteisiin, joissa ei kuitenkaan tarvita ammattilaisen apua tai joihin ei yhteiskunnallisen palvelujärjestelmän tukea ole saatavissa. Perhe voi olla ns. väliinputoaja. Julkiseen palvelujärjestelmään kuuluu, että viranomainen (yhdessä perheen kanssa) arvioi perheen tuen tarpeen ja päättää sen myöntämisestä tietyn kriteeristön mukaan. Julkisen sektorin tuen lisääntyessä myös kontrolli perheeseen lisääntyy. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe -hankkeen väliraportti, 16–23.)

Kuormittunut elämäntilanne voi johtua esim. tukiverkostojen puutteesta, yksinhuoltajuudesta, työn tai työttömyyden tuomasta kuormituksesta, vanhemman fyysisestä tai psyykkisestä sairaudesta, perheissä voi olla useampia lapsia tai lapsilla voi olla erityisiä tuen tarpeita. (MLL: n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe -hankkeen väliraportti, 19.)

Perheiden osallisuuden tunne on tärkeä osa Sataperhettä. Osallisuus tarkoittaa tunnetta, joka syntyy, kun ihminen kokee kuuluvansa johonkin yhteisöön. Osallisuus

ilmenee mm. yhdenvertaisuutena, arvostuksena, mahdollisuutena vaikuttaa omiin asioihin sekä luottamuksena. (Suomen sosiaali- ja terveys ry:n www-sivut.)

Sataperheessä työskentelee kaksi hankekoordinaattoria. Heidän työtehtäviinsä kuuluu vapaaehtoisten rekrytointi, kouluttaminen, toiminnan ohjaus ja virkistys. He haastattelevat tukea hakevat perheet ja yhdistävät heidät sopiville vapaaehtoisille. Koordinaattori toimii ammatillisena ohjaajana koko tukisuhteen ajan. Lisäksi heidän työtehtäviinsä kuuluu vapaaehtoisten kulu- ja matkakorvausten käsittely. Verkostoyhteistyötä tehdään mm. lastensuojelun, kuntien perhetyön, neuvolan ja koulujen työntekijöiden kanssa. Myös hankkeen tavoitteiden mukainen kehittämistyö, seuranta ja tuloksista raportointi STEA:lle kuuluvat hankekoordinaattorin työnkuvaan. (Hankekoordinaattori S. Katilan mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 11.11.2020))

4.1 Sataperhe -hankkeen rahoitus ja yhteistyökumppanit

Sataperheen rahoitus tulee Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksesta, sosiaali- ja terveysministeriön Suomi 100 Kaikille eväät elämään – avustusohjelma eriarvoisuuden vähentämiseksi ohjelmasta. (MLL:n Satakunnan piirin toimintasuunnitelma 2019, 12.)

Sataperheellä on yhteistyökumppaneita useita. Keskeiset yhteistyökumppanit ovat Porin Sininauha ry., Porin evl. seurakuntayhtymä, Finfami Satakunta ry., Satakunnan Syöpäyhdistys, Euran Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry., Satakunnan Yhteisökeskus, Satakunnan Ammattikorkeakoulu, Rauman kaupunki, Porin kaupunki, Harjavalan kaupunki, Säskylän kunta sekä Ulvilan kaupunki. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe- hankkeen väliraportti, 13–15.)

4.2 Toiminnan tavoitteita perheiden ja vapaaehtoisten näkökulmasta

1. Sataperheen toiminta huomioi lasten, nuorten ja perheiden tuentarpeet. Perhe voi halutessaan itse hakeutua toimintaan mukaan.
2. Sataperhe lisää tietoisuutta lapsen oikeuksista sekä perheiden hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä.

3. Sataperhe tukee ennaltaehkäisevästi lasten, nuorten ja perheiden arkea vapaaehtois- ja vertaistoiminnan keinoin.
4. Koulutukseen osallistuneista vapaaehtoisista 90 % suorittaa koulutuksen loppuun. 70 % lähtee koulutuksen jälkeen mukaan Sataperheen toimintaan. Uusia vapaaehtoisia tulee mukaan toimintaan vuosittain 40.
5. Sataperhe onnistuu toiminnassa ja viestinnässä niin, että vapaaehtoistyö nähdään ja koetaan arvokkaana ja mielekkäänä panoksena sekä oman että muiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Vertaistuen tarjoamista ja saamista pidetään tärkeänä auttamisen muotona. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n hankehakemus 2019.)

4.3 Toiminnan kohderyhmät

Satakuntalaiset lapset, nuoret ja lapsiperheet ovat toiminnan kohderyhmää. Tukea hakevat perheet voivat tulla toimintaan mukaan joko itse ottamalla yhteyttä koordinaattoriin tai he voivat tulla mukaan jonkun heidän kanssaan työskentelevän työntekijän ohjaamana. Tuettava perhe voi olla esim. vailla luonnollista tukiverkostoa tai vanhemmat voivat olla nuoria, jotka kaipaavat tukea vanhemmuuteensa. Vanhemmat voivat kokea itsensä väsyneiksi tai yksinäisiksi. Myös mm. yksinhuoltajuus, vuorotyö tai perheen erityislapsi voi tuoda haasteita elämään, johon tarvitaan apua. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n hankehakemus 2019.)

Kouluikäiset lapset ja nuoret voivat olla kohderyhmässä, jos heistä on noussut huoli esim. kuntapalveluiden parissa. Toiminnassa lähdetään kuitenkin siitä, ettei tuettavalla lapsella ole lastensuojelun asiakkuutta. Sataperheen toiminta ei vastaa lastensuojelun avohuollon tukitoimien tarpeeseen. Lastensuojelun asiakkuus ei kuitenkaan voi pois sulkea toiminnasta, jos tuen tarpeessa oleva itse toivoo esim. aikuiskaveria itselleen ja Sataperheellä olisi sopiva vapaaehtoinen tarjota.

Kohderyhmänä ovat myös toiminnassa mukana olevien lasten vanhemmat. Vapaaehtoiset tukevat ja auttavat vanhempia erilaisissa arjen- ja vanhemmuuden haasteissa. Tukemalla vanhempia ja heidän jaksamistansa, tuetaan samalla lasten hyvinvointia. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n hankehakemus 2019.)

4.4 Vapaaehtoiseksi tueksi lapsiperheelle- koulutus

Vapaaehtoiseksi tueksi lapsiperheelle- koulutus kestää yhteensä 16 h ja se on jaettu neljälle eri päivälle. Koulutuksessa käsitellään laajasti vapaaehtoisen roolia lapsen, nuoren ja perheen tukena. Koulutus lisää tietoutta perheiden monimuotoisuudesta, lapsen oikeuksista, lasten ja nuorten kehityksestä sekä kehitystä tukevista ja vaarantavista tekijöistä. Koulutuksessa pohditaan myös vapaaehtoisen omaa itsetuntemusta, arvoja ja motivaatiota vapaaehtoisena toimimiseen. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe-hankkeen väliraportti, 19.)

Koulutukseen tulijoita ei haastatella etukäteen, eikä koulutus sido vapaaehtoisia vielä mihinkään. Koulutetuista 70 % on lähtenyt mukaan toimintaan. Määrä on erittäin hyvä. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe-hankkeen väliraportti, 23.)

4.5 Tukisuhteen muodostus

Koulutuksen jälkeen mukaan haluavat vapaaehtoiset haastatellaan ja he saavat itse määrittää, minkä muotoista tukea he haluavat antaa lapselle, nuorelle tai perheelle.

Perheen hakeuduttua Sataperheen toiminnan piiriin koordinaattori haastattelee lapsen, nuoren tai koko perheen heillä kotona. Haastattelussa voi olla mukana myös perheen tuttu työntekijä esim. perhetyöntekijä. Alkuhaastattelun tarkoitus on saada koordinaattorille ymmärrys perheen kokemasta tuen tarpeesta ja perheen toiveista vapaaehtoisen suhteen. Jokaiselle perheelle pyritään löytämään mahdollisimman hyvin perheen tarpeita vastaava vapaaehtoinen. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe tukihenkilö- ja perhekummitoiminta seurantatapaamis -lomake.)

Sopivan tukiparin löydyttyä koordinaattori järjestää tuettavan perheen luona tukisuhteen aloitustapaamisen, jossa ovat paikalla kaikki tukisuhteeseen kuuluvat jäsenet. Aloitustapaamisessa solmitaan tukisuhdesopimus, jossa määritellään tukisuhteen muoto, tapaamisten tiheys, kesto, tavoitteet ja raamit tapaamisissa tapahtuvalle toiminnalle, kulujen korvaaminen sekä käydään läpi perheen ja vapaaehtoisen velvollisuudet tukisuhteessa. Vapaaehtoisille haetaan lasten kanssa toimivien rikostaustaote ja he allekirjoittavat salassapitosopimuksen. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe tukihenkilö- ja perhekummitoiminta seurantatapaamis -lomake.)

Tukisuhteen väliarvioinnit pidetään 3 kk välein. Seurantatapaamisessa käydään mm. läpi alkukartoituksessa määritellyt tavoitteet sekä tuen tarpeet uudelleen. Käydään läpi tukisuhteen sen hetkiset kuulumiset; mikä on ollut tukisuhteessa parasta ja mitä haasteita on ollut ja millä keinoilla niistä on selvitty. Miten tukisuhde on muuttanut perheen elämäntilannetta ja onko voimavarat ja hyvinvointi lisääntynyt. (MLL:n Satakunnan piiri ry:n Sataperhe tukihenkilö- ja perhekummitoiminta seurantatapaamis -lomake.)

Tukisuhteen päättymiseen voi vaikuttaa moni asia, kuten esim. henkilökemiat eivät kohtaa, tukisuhteen toinen osapuoli muuttaa paikkakuntaa tai perheen elämäntilanne on muuttunut parempaan suuntaan. Tukisuhteen päätöstapaamisessa käydään läpi koko tukisuhteen kaari tuettavan perheen sekä vapaaehtoisen näkökulmista. Arvioidaan tavoitteiden saavuttamista, tukisuhteen vaikuttavuutta tuettavan, vanhempien ja vapaaehtoisen elämään. Arvioidaan myös Sataperheen toiminta ja täytetään tukisuhteen päätöslomake. (MLL Satakunnan piiri ry:n Sataperheen tukisuhteen päättäminen -lomake.)

5 LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINTI JA VOIMAVARAT

Voimavarakäsite viittaa perheenjäsenten taloudellisiin sekä toiminnallisiin resursseihin, joiden avulla perheet rakentavat hyvinvointiaan. Coleman (1988) jaotteli perheen pääoman kolmeen osaan; taloudelliseen, inhimilliseen ja sosiaaliseen pääomaan. Lasten ja perheiden hyvinvointiin liittyy ulkoisten tekijöiden esim. toimeentulon ja asunon lisäksi perheen sisäiset prosessit ja dynamiikka esim. perheenjäsenten keskinäinen vuorovaikutus ja vanhemmuus. Lapsen ja perheen sosiaalinen verkosto, perheen arkirutiinit, mielekäs harrastustoiminta sekä virallinen taloudellinen tuki- ja palvelujärjestelmä kytkeytyvät lapsiperheiden hyvinvointiin vahvasti. (Broberg 2010, 44–45.)

Perheen kokonaisvaltainen hyvinvointi ja toimintavalmius edellyttävät riittävää ulkoisten ja sisäisten voimavarojen määrää. Voimavarojen ollessa vähäiset riskit lasten normaalin kehityksen ja perheen hyvinvoinnin suhteen lisääntyvät. Kun tarkastellaan

lapsen hyvinvointia, on otettava perheen voimavarojen lisäksi huomioon lapsen omat persoonalliset piirteet. Suurimmat erot lasten selviytymisen välillä selittyvät suojaavilla tekijöillä. (Broberg 2010, 44–45.) Suojaavia tekijöitä voi olla lapsen henkilökohtaiset piirteet tai perheen ulkopuolinen ympäristö. Lapsen suojaavia ominaisuuksia voi olla esim. hyvät sosiaaliset taidot, hyvä ongelmanratkaisutaito, huumorintaju sekä älykkyys. Perheen ulkopuolisesta ympäristöstä voi löytyä turvallisia aikuisia, jotka voivat toimia suojaavana tekijänä lapselle esim. kaverit ja kaverien vanhemmat, harrastustoiminnan vetäjä tai -valmentaja, nuorisotyöntekijät tai koulussa opettajat ja ohjaajat. (A-klinikkasäätiön www-sivut 2020)

Rutterin (1999) mukaan lasten reaktioissa riskitekijöihin on oleellisia eroja. Resilienssi on psyykinen joustavuus, joka kuvastaa yksilöllistä reaktiota riskitekijään ja ”kestävyyttä” sosiaalisessa tilanteessa, jossa on riskitekijöitä läsnä. Joustavuus ei ole pysyvää, vaan se voi vaihdella tilanteesta toiseen. Lapsista osa voi siis kehittyä vakavistakin vastoinkäymisistä huolimatta täysin normaalisti. (Broberg 2010, 44–45.)

Pelkosen & Hakulisen (2002) mallin mukaan perheellä on elämänsä aikana voimavaroja ja erilaisia kuormittavia tekijöitä. Perheen voimavaraisuus muotoutuu voimavarojen ja kuormittavien tekijöiden keskinäisestä suhteesta. Perhe voi itse vahvistaa voimavarojaan omalla toiminnallaan tai voimavaroja voidaan vahvistaa perheen ulkopuolelta esim. perhekeskuksesta käsin. Voimavarojen vahvistamisen seurauksena perheenjäsenten itsetunto kasvaa, tunne oman elämän hallinnasta lisääntyy, itsemäärääminen lisääntyy ja tapahtuu henkilökohtaista kasvua. Nämä asiat johtavat suoraan perheen jäsenten elämänlaadun ja hyvinvoinnin paranemiseen. (Vuori 2012, 25.)

Viimeisten vuosikymmenten yhteiskunnallinen murros on aiheuttanut paljon muutoksia lapsiperheiden elämään. Perherakenteet ovat moninaistuneet, vanhempien työsidonnaisuus on lisääntynyt samalla, kun työelämän vaatimukset ovat kasvaneet. Monia lapsiperheitä on kohdannut työttömyys ja taloudellinen niukkuus on ylipäättään lisääntynyt. Myös perheiden sisäisten toimintavalmiuksien ja vanhemmuuden taitojen on katsottu heikentyneen. Tiivistetysti voidaan sanoa, että perheen hyvinvointia lisää taloudellisesti vakaa tilanne, läheiset ja turvalliset ihmissuhteet, lapsikeskeinen elämäntapa, perheen avoin ja hyvä kommunikaatio, perheenjäsenten kyky ottaa

huomioon muiden jäsenten tarpeet sekä joustavuus ja mukautuvuus erilaisissa kuormittavissakin tilanteissa. (Broberg 2010, 46.)

5.1. Perheen ulkoiset voimavarat

Ulkoiset voimavarat luovat materiaaliset puitteet perheen hyvinvoinnille. Nämä ovat mm. perheen taloudelliset resurssit, asumismiljöö sekä vanhempien sosioekonominen asema. Perheen taloudellinen paine sekä siitä mahdollisesti aiheutuvat ristiriidat vanhempien välillä voivat olla riski lapsen psyykkiselle kehitykselle ja lapsen hyvinvoinnille. Perheiden sosioekonominen asema on myös moninaisesti yhteydessä lapsen hyvinvointiin.

Lapsen persoonalliset piirteet, perheen toimintatavat, perheen tukiverkosto ja tilannetekijät vaikuttavat siihen millä tavalla ja millä voimakkuudella vaikutukset ilmenevät kunkin lapsen elämässä. (Broberg 2010, 46.)

5.1.1 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Julkiset sosiaali-, terveys- ja kulttuuripalvelut sekä esi- ja perusopetus kuuluvat kuntien järjestämistä vastuulle. Kunnat voivat järjestää palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Palveluita voi hankkia myös esim. yksityisiltä palveluntuottajilta, seurakunnilta sekä eri järjestöiltä (Perälä, Halme & Nykänen 2012, 19.) Kunnissa järjestetään lasten ja nuorten palvelut hyvin eri tavoin. Tästä syystä perheet voivat olla hyvinkin eriarvoisessa asemassa.

Perheen arkea ja yhteisöllisyyttä voidaan vahvistaa tukemalla perheitä monin eri tavoin. Tukea voidaan tarvita esim. vanhempana toimimisessa, lapsen kasvatuksessa, arjen hallinnassa, parisuhteessa, vanhempien erotilanteissa tai muissa elämän kriisitilanteissa. Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa keskeisiä periaatteita ovat helppo saatavuus, monialaisuus, asiakaslähtöisyys, perheitä osallistavat toimintatavat, perheenjäsenten voimavarojen vahvistaminen ja leimaamattomuus sekä tuen saaminen suoraan kotiin ja osaksi lapsen ja nuoren kasvu- ja kehitysympäristöjä. (Perälä, Halme & Nykänen 2012, 57.)

Yhteisöllisten toimintatapojen kirjo on laaja. Yhteisöllinen toiminta voi tarkoittaa kohtaamispaikkoja, kuten esim. kursseja, ryhmiä, leirejä tai kerhoja. Se voi myös tarkoittaa virtuaalisia perhekahviloita, joissa voi olla saatavilla myös asiantuntija- ja ammattiapua. Päiväkoti, koulu, leikkialueet yms. ovat potentiaalisia voimavarakeskuksia, jos niitä pystytään kehittämään monikäyttöympäristöiksi. (Perälä, Halme & Nykänen 2012, 57.)

Perhekeskukset ovat äärimäisen tärkeitä voimavarakeskuksia perheille. Perhekeskus kokoaa parhaimmillaan monta toimijaa yhteen esim. kunnan toimijat, seurakunnat, järjestöt, perheet ja vapaaehtoistyöntekijät. Tukena toiminnassa voi olla neuvolan, päivähoidon, perhe- ja sosiaalityön palveluja. Perhekeskus voi tarjota fyysisen tilan lapsiperheiden kohtaamispaikaksi esim. vertaisryhmä-, perhekahvila- ja vapaaehtoistoiminnalle. (Perälä, Halme & Nykänen 2012, 57.)

Yhteisöllinen toiminta ja arjen tuki voivat tarjota lapselle, nuorelle tai koko perheelle luottamuksellisen ja tärkeän yhteisön. Yhteisö auttaa rakentamaan osallisuutta, yhteenkuuluvuutta ja vastuullisuutta ja se voi edistää vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta, perheiden vertaistukea sekä vahvistaa vanhemmuutta. (Perälä, Halme & Nykänen 2012, 57.)

Perheiden näkökulmasta katsottuna palvelujen saatavuus on suhteellisen hyvällä tasolla. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus ovat riittävän tuen tärkeitä edellytyksiä. Tarjotun tuen pitäisi olla jokaiselle perheelle tasavertaista ja -laatuista. Siinä on kuitenkin todettu selkeitä eroja perheen voimavarojen ja sosiaalisen aseman suhteen. Lapsiperheiden taloudellinen tilanne, perhemuoto, perheen voimavarat sekä arjen huolet vaikuttavat voimakkaasti palvelutarpeisiin. (Halme & Perälä 2014, 237–238.)

5.1.2 Perheiden tukiverkosto

Hyvin toimiva sosiaalinen tukiverkosto ja siltä saatu tuki auttaa perheitä selviytymään arjen haasteista. Sosiaalisen verkoston voidaan ajatella olevan jonkinlainen yläkäsite.

Sosiaalisen tuen käsitettä määriteltäessä, voidaan katsoa sen koostuvan eri ulottuvuuksista. Emotionaalinen tuki koostuu empatian osoittamisesta, rakkaudesta ja välittämisestä. Se tukee ja kohottaa henkilön itsetuntoa. Käytännön tuki tarkoittaa konkreettista apua kuten esim. palveluita, taloudellista tukea tai tavaroita. Informatiivinen tuki eli tiedollinen tuki tarkoittaa neuvoja, ohjeita ja tietoa, apua ongelmanratkaisuisissa. Vertailutuki eli tietotuki on tärkeää itsearvioinnin ja itsearvostuksen kannalta. (Juurakko 2010, 13–14.)

Jotta perheenjäsenet voivat saada sosiaalista tukea, on perheen ympärillä oltava sosiaalinen tukiverkosto. Sosiaalinen tukiverkosto koostuu ihmisistä, joiden kanssa perheen jäsenet ovat tekemisissä usein tai vähän harvemmin. Sosiaalinen tuki tarkoittaa tällöin vuorovaikutusta tukiverkoston kanssa sekä tunnetta, että perhe saa tarvitsemaansa tukea ja apua lähipiiristä. (Juurakko 2010, 13–14.)

Sosiaaliseen verkostoon voi kuulua esim. perhe, sukulaiset, mahdollisen puolison sukulaiset, ystävät, työkaverit, erilaiset paikallisyhteisön jäsenet, ammattilaiset sekä muut tuttavat. (Ihalainen & Kettunen 2017, 13.)

Loving (yhteisyyssuhteet) on osa Erik Allardtin hyvinvointitarvemallia, jonka hän on luonut 1976 ja, jota hän on myöhemmin kehittänyt. Ihmisellä on vahva tarve kuulua johonkin ryhmään ja tuntea yhteenkuuluvuutta toisten kanssa. Yhteisyystarpeissa olennaista on tunneside. Ihmisen ei tarvitse olla päivittäin tekemisissä tärkeiden ihmisten kanssa, mutta tietoisuus siitä, että voi ottaa yhteyttä tarvittaessa on tärkeää. Sukulaissuhteet tai vanhat ystävyysuhteet ovat hyviä esimerkkejä tästä. (Ihalainen & Kettunen 2017, 13.)

5.1.3 Vanhempien sosioekonominen asema ja talouden voima

Lasten ja nuorten hyvinvointi näyttäytyy voimakkaasti vanhempien koulutuksen, sosioekonomisen aseman, terveydentilan sekä taloudellisen tilanteen mukaan. Sosioekonomisen aseman vaikutus on suuri lasten ja nuorten terveyteen, käyttäytymiseen, oppimiskykyyn sekä syrjäytymiseen. (Lammi-Taskula & Karvonen 2014, 213.)

Perheen oma kokemus taloudellisista vaikeuksista ja köyhyydestä on todettu olevan yhteydessä lapsen kasvuun, kehitykseen sekä hyvinvointiin. Taloudellisesti vaikeuksissa olevien vanhempien on todettu kokevan muita vanhempia enemmän huolta omasta jaksamisesta ja vanhemmuuden taidoista. (Lammi-Taskula & Karvonen 2014, 221–222.)

Vanhempien heikko tulotaso on usein yhteydessä työttömyyteen. Perheissä, joissa ainakin toinen vanhempi on työttömänä, esiintyy työssäkäyviä enemmän lapsen tai vanhemmuuteen liittyviä huolia. Lapsiperheiden köyhyys on siis vakava uhka vanhemmuuden voimavaroille ja vanhempien jaksamiselle. (Lammi-Taskula & Karvonen 2014, 221–222.)

Vanhempien koulutustaso määrittelee jonkin verran lastensa tulevaa koulutuspolkua. Vanhempien matala koulutusura heijastuu usein heidän lastensa matalaan koulutukseen. Myös vanhempien matala sosioekonominen asema ennustaa lapsille matalaa koulutustasoa. Tämä ylisukupolvisuuden ketju käy usein lapsen tai nuoren oman koulumenestyksen kautta. Myöhemmin elämässä vanhempien matala koulutus sekä matala sosioekonominen asema voi heijastua lasten mielenterveyteen ja toimeentulovaikeuksiin. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut 2020.)

Koulutustaustalla, tulotasolla ja ammatilla on selvä vaikutus ihmisen kokonaisvaltaiseen terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin sekä elämänlaatuun. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut 2020.) Taloudellisesti vakaa tilanne tuo perheelle turvallisuutta. Turvallisuuteen sisältyvät perustarpeiden tyydyttyminen kuten esim. ravinnon saanti, asuminen ja vaatetus. (Törrönen 2012, 116.)

5.1.4 Asuminen

Toimeentuloonsa tyytyväiset ihmiset ovat yleensä myös tyytyväisiä asuntoonsa sekä asumisympäristöönsä. Heillä on varaa vaikuttaa asumismuotoon, asunnon kokoon ja asunnon varustetasoon. Asunnon viihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ovat asuinalueen esteettisyys, luonnon läheisyys, rauhallisuus, turvallisuus, hyvät ulkoilu ja lenkkeily mahdollisuudet sekä naapureiden ja palveluiden läheisyys. Rauhallinen asuinalue

antaa lapsille mahdollisuuden liikkua ja leikkiä vapaasti pihapiirissä ilman, että vanhempien pitäisi koko ajan murehtia lasten turvallisuudesta. Lapsiperheet löytyvät usein samalta asuinalueelta. Vanhemmat tutustuvat ja ystäväystyvät helposti muiden vanhempien kanssa ja tuntevat yhteisöllisyyttä. Palvelujen läheisyys helpottaa lapsiperheiden arkea. Kaupassa voi käydä nopeasti ilman pitkiä asiointimatkoja. (Törrönen 2012, 84–85.)

Toimeentuloonsa tyytymättömät ihmiset ilmaisevat usein tyytymättömyytensä asumiseen ja sen ympäristöön. He eivät useinkaan saa vaikuttaa asuinpaikkaansa tai asumismuotoonsa. Kaupunkien ja kuntien vuokra-asuinalueet ovat edullisia asuin ympäristöjä, mutta ovat usein levottomia ja niiden maine on huonompi kuin muiden asuinalueiden. (Törrönen 2012, 84–85.)

5.2. Perheen sisäiset voimavarat

Sisäiset voimavarat ovat usein ulkoisia voimavaroja selvemmin yhteydessä perheen toimivuuteen. Sisäisten voimavarojen ongelmat tai puutteet näkyvät perheenjäsenten vuorovaikutuksen laadussa. Perheen ilmapiiri muuttuu ahdistavaksi ja negatiiviseksi. Mitä negatiivisempaa perheen vuorovaikutus on, sitä enemmän lapselle kehittyy ulkoiseen käyttäytymiseen liittyviä ongelmia. (Broberg 2010, 46–47.)

Perheen sisäiseen vuorovaikutukseen liittyy vahvasti vanhemmuus. Vanhemmuutta määrittävät monenlaiset tekijät. Belskyn (1984) esittämän mallin mukaan vanhempana toimimista määräävät vanhemman oma persoonallisuus, lapsen yksilölliset ominaisuudet sekä sosiaalinen konteksti. Sosiaaliseen kontekstiin kuuluu parisuhde, sosiaaliset verkostot ja vanhempien kokemukset työstään. Parisuhde tukee molempien vanhempien vanhemmuutta. Lisäksi mallissa esitetään, että vanhempien kehitysvaiheet, parisuhde, sosiaalinen verkosto sekä ansiotyö vaikuttavat myös epäsuorasti vanhempien persoonallisuuden sekä psyykkisen hyvinvoinnin kautta vanhempana toimimiseen ja siten myös lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin. (Broberg 2010, 46–47.)

5.2.1. Perheenjäsenten väliset suhteet

Huoltajien välinen toimiva parisuhde ja arjen työnjako ovat keskeisessä asemassa perheenjäsenten hyvinvoinnin kannalta. Toimiva ja rakastava parisuhde on suuri sisäinen voimavara lapsiperheessä. Tunne suhteen oikeudenmukaisuudesta, toimiva kommunikatio sekä tyydyttäväksi koettu seksuaalisuus ovat suhteen peruslähtökohtia. Toimivan parisuhteeseen kuuluu myös toistensa kunnioittaminen, luottamus sekä yhteenkuuluvuuden tunne. Vanhempien pitäisi pystyä löytämään omaa aikaa parisuhteelle. (Lammi-Taskula & Karvonen 2014, 72–73.)

Terveet ja hyvinvoivat vanhemmat tarjoavat lapselle suotuisan kasvuympäristön, vaikka eivät asuisikaan yhdessä. Lapsi voi selvitä haastavistakin perhetilanteista, jos hänellä tarpeeksi muita suojaavia tekijöitä. Suojaava tekijä tarkoittaa joko ympäristön, lapsen omaa tai vanhempien ominaisuutta, joka vaikuttaa suojaavasti riskitekijöiltä. Riskitekijöitä voi olla mm. ominaisuus tai tapahtuma, joka tietyssä olosuhteessa lisää tietyn häiriön todennäköisyyttä. Esimerkiksi hyvä varhainen vuorovaikutus tai vanhempien välinen vuorovaikutus voi suojata lasta mielenterveysongelmilta. (Hakulinen, Laajasalo & Mäkelä 2019, 22.)

Lasten hyvinvoinnin kulmakiviä on lapsen aloitteita kunnioittava ja joustava vuorovaikutus vanhempien ja muiden lähipiirissä olevien kanssa. Tämä tarkoittaa lapsen itsemääräämisoikeuden kunnioittamista silloin, kun lapsi ei aseta itseään vaaroille. Lapsi kehittyy ja voi hyvin, jos hänellä on lähellään tukea ja turvaa tuova aikuinen ja samalla tietoisuus vapaudesta oma-aloitteiseen tutkimiseen esimerkiksi leikin kautta. (Lahikainen & Paavonen 2011, 105.)

5.2.2. Elämäntavat

Terveellinen ja hyvinvointia edistävä elämäntapa on perheelle suuri voimavara. Oma keho ja mieli pysyy virkeänä, kun huolehtii terveellisestä ravinnosta, riittävästä unesta, liikunnasta ja mielekkästä tekemisestä. Lapset omaksuvat jo pienenä terveelliset elämäntavat ja ne kulkevat mukana läpi elämän. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton [www-sivut](http://www.sivut) 2020.)

Vanhempien tai nuorten päihteiden käyttö taasen kuluttaa runsaasti voimavaroja samoin kuin muut erilaiset riippuvuudet. Päihteiden käytöllä on väistämättä vaikutuksia vanhemmuuteen, vaikka vanhemmat eivät näin kokisikaan. Päähtyneen vanhemman seurassa lapset voivat helposti kokea olonsa turvattomaksi. Pienen lapsen on vaikea käsittää, miksi vanhempi käyttäytyy oudosti ja arvaamattomasti. Päähtyneen vanhemman katteettomat lupaukset saattavat horjuttaa lapsen luottamusta vanhempaan sekä yleensäkin elämään. (Väestöliiton www-sivut 2020.)

5.2.3. Riittävän hyvä vanhemmuus

Ajattelija D.W. Winnicott käytti jo 1950 - luvulla käsitettä ”kyllin hyvä äiti” (the good enough mother). Hänen teoriansa mukaan äidin ja lapsen väliselle suhteelle ja vuorovaikutukselle annettiin runsaasti painoarvoa. (Paananen 2016, 19.)

Bruno Bettelheim (1988) käytti käsitettä kyllin hyvä vanhempi (a good enough parent). Bettelheimin mukaan on riittävää, jos vanhempi toimii omana itsenään ja omien arvojensa mukaan. Kyllin hyvä vanhempi tuntee olonsa varmaksi vanhemmuudestaan sekä suhteestaan lapseen. Varmuuden tunteesta kumpuaa myös lapsen itsevarmuus. Ahdistunut tai epävarma vanhempi ei pysty suhtautumaan empaattisesti lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Kuunteleva, ymmärtävä ja eläytyvä kasvatus tukee lapsen kehitystä ja persoonallisuutta lapsuusiän aikana. (Paananen 2016, 19.)

Turvallinen kiintymyssuhde syntyy, kun lapsi voi vuorovaikutuksessa näyttää kaikki tunteensa pelkäämättä joutuvansa hylätyksi tai muuten rangaistuksi. Ennakoitavuus on tärkeää osa kiintymyssuhdeteoriaa: kun arjessa pienet asiat toistuvat hyvin samankaltaisina, ne luovat rakenteita elämään. Lapset tarvitsevat rutiineja. Lapsi, joka tuntee olonsa turvalliseksi, on rento ja rauhallinen ja hän suuntaa tarmonsaa ja energiansa ympäristön tutkimiseen, leikkiin ja ihmisiin tutustumiseen. (Sinkkonen 2020, 86–89.)

Välttelevästi kiintyneen lapsen vanhempi odottaa lapselta itsenäistä selviytymistä tuntekuohuista. Lapsen kielteiset tunteet ovat epäsuotavia ja lapsi oppii nopeasti olemaan näyttämättä tunteitaan. (Sinkkonen 2020, 86–89.) Välttelevästi kiintyneen lapsen kokemus on usein ollut, että huoltajaan voi luottaa, mutta häneen ei kannata tunteilemalla vedota. Välttelevästi kiintyneiden lasten äidit eivät kannusta lapsia tulemaan fyysisesti

lähelleen. He eivät saa kontaktista mielihyvää itselleen. Yhteiset leikit lapsen kanssa on usein opettavaisia ja ilo syntyy uuden oppimisesta, ei niinkään erilaisista tunnekokemuksista. (Sinkkonen 2012, 45)

Lievästi välttelevä kiintymyssuhde koetaan yleensä positiivisena. Tällainen suhde syntyy usein ihan normaaleissa perheissä, joissa lasten ruokailuista, harrastuksista ja koulunkäynnistä huolehditaan, mutta leikkisyys ja helliminen puuttuvat. Lapset saavat kiitosta läheisiltä aikuisilta, koska he osaavat ottaa muut huomioon ja toimivat reippaasti. He ovat yleensä hyviä kuuntelijoita, eivätkä riitele, vaikka eivät olisi asioista samaa mieltä. Lievästi välttelevässä kiintymyssuhteessa on riskinsä silloin, kun lapsen on pitänyt pelätä elinympäristössään vanhempansa raivoa tai jopa fyysistä väkivaltaa. Tämä saattaa johtaa lapsen kosketuksen menettämisen omiin tunteisiin, ja tunteet voivat kanavoitua somaattisten vaivojen kautta.

Ristiriitaisesti kiintynyt lapsen kokemus on, että hoivaaja on ollut ailahteleva ja arvaamaton ja tunnereaktioissaan voimakkaasti käyttäytyvä. Äiti saattaa olla välillä kovin hellä ja ihana ja hetkessä taas poissaoleva ja etäinen ilman, että lapsen käytös muuttuu. Lapsen toivo herää pienistä hetkistä, jolloin saa vanhemmalta vastetta hyvään käytökseen. Tämä johtaa käyttäytymisen intensiteetin nostoon, vaikka manipuloimalla, jos vanhempi ei muuten reagoi toivotusti. Lapsen käyttäytyminen voi äidille olla kuormittavaa, ja hän ärtyy ja reagoi kärsimättömästi. Lopputulemana on usein niin sanottu vihamielis-riippuvainensuhde. Ristiriitainen kiintymyssuhde on heikommalla pohjalla kuin turvallinen tai välttelevä kiintymyssuhde. (Sinkkonen 2020, 86–89.)

6. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa käsittelen tutkimukseeni liittyviä tekijöitä. Esittelen tutkimuksen tarkoituksen, tutkimuskysymykset, tutkimuksen tavoitteet sekä kerron tutkimuksen toteutuksesta.

6.1. Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimuskysymykset

Kiinnostuin aiheesta jo toimiessani itse hankkeessa vapaaehtoisena. Olen koulututtanut vapaaehtoiseksi huhtikuussa 2018. Koin silloin, että haluan antaa tukeni jollekin sitä tarvitsevalle perheelle. Vapaaehtoistyö on aina ollut sydäntäni lähellä ja tämä oli minulle luonteva tapa auttaa. Pienellä vaivalla ja ajan antamisella oli suuri vaikutus perheen jaksamiseen. Yksinhooltaja äidin voimavarat olivat lopussa tukiverkoston puuttuessa. Hänellä oli mies, mutta suhde horjui eikä mieheltä saanut apua lapsen kasvatukseen. Olin äidin tukena, kun hänellä oli vaikeaa ja hän halusi keskustella asioista sekä olin lasta varten, joka sai paljon uusia kokemuksia ja elämyksiä tapaamisten kautta. Teimme meille muille tuiki tavallisia asioita, kuten kävimme uimassa, pulkka-mäessä, kelkkailemassa, ratsastamassa, huvipuistossa tai paistoimme laavulla makkaraa ja joimme kaakaota. Tälle pienelle lapselle nämä olivat aivan uusia asioita, joita hän ei ollut koskaan ennen kokenut. Perheen äiti muisti joka kerta lähtiessäni kertoa, miten hän on kiitollinen saamastaan tuesta ja toi esille kuinka paljon tukisuhde helpottaa heidän arkeansa. Itse koin myös toiminnan äärettömän tärkeäksi perheen näkökulmasta ja haluankin tutkia, oliko oma kokemukseni ainutlaatuinen vai onko muutkin perheet saaneet vastaavanlaista apua ja tukea arjen haasteisiin.

Tutkimuskysymysten pohjalta on tarkoituksena selvittää miten ja kuinka paljon Sataperhe -hanke on vaikuttanut lapsiperheiden jaksamiseen ja voimavaroihin. Onko hanke tuottanut perheille konkreettisesti apua arjen haasteisiin. Onko perheiden vanhemmat saaneet tukea vanhemmuuteensa. Onko perheiden hyvinvointi lisääntynyt.

Sataperhe -hanke päättyy vuonna 2020. Tavoitteena on pystyä hyödyntämään tutkimuksen tuloksia hankkeen loppuraportoinnissa sekä tuoda omalta osaltani esille perheiden näkökantaa Sataperheen toiminnasta.

6.2. Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön suunnitelmasta poiketen päätin vaihtaa kvalitatiivisesta tutkimuksesta kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen. Syy vaihdokseen oli se, että näin saan

kartoitettua toiminnan vaikuttavuutta selkeämmin ja kokonaisvaltaisemmin sekä saan kartoitettua missä määrin toiminta on vaikuttanut perheiden hyvinvointiin.

Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä antaa kuvan mitattavien ominaisuuksien välisistä suhteista ja eroista. Se antaa esimerkiksi vastauksen, kuinka paljon tai miten usein. Tuloksia tarkastellaan numeraalisesti. Tutkija avaa ja tulkitsee olennaisen numeraalisen tiedon sanallisesti. Tässä tutkimuksessa esimerkiksi kuvataan sanallisesti kuinka paljon asiat ovat muuttuneet Sataperheen tukisuhteen aikana. (Vilka 2007, 13–14.)

6.3. Kyselyn toteutus

Tutkimus tehtiin sähköisesti lomakekyselynä. Kysely on standardoitu eli kaikilta vastaajilta kysytään samat kysymykset, samassa muodossa ja samassa järjestyksessä. Kyselyn etuna on tässä tutkimuksessa hienovaraisuus, koska aihe on vastaajille henkilökohtainen ja arka. (Vilka 2014, 27.) Kyselyssä on strukturoituja kysymyksiä eli vastausvaihtoehdot ovat valmiiksi annettuja sekä avoimia kysymyksiä. Strukturoituihin kysymyksiin on helppo vastata ja niiden vastausten käsitteleminen on helppoa. Avoimissa kysymyksissä vastaaja voi avoimesti kertoa oman mielipiteensä. Avoimista kysymyksistä voidaan saada uutta arvokasta tietoa esim. toiminnan kehittämistä ajatellen, mutta niihin on myös helppo jättää vastaamatta tai vastaukset ovat hyvin pinnallisia (Kananen 2015, 234). Kyselyn laadinnalla ja kysymysten tarkalla pohdinnalla voidaan parantaa tutkimuksen onnistumista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 193.)

Ensimmäinen versio kyselystä lähetettiin Kaikille eväät elämään -avustusohjelman hankepäällikölle kommentoitavaksi. Sataperhe on osa tätä Lastensuojelun keskusliiton avustusohjelmaa. Kävimme hankepäällikön kommentit ja ajatukset läpi Sataperheen koordinaattoreiden kanssa ja sain hyviä uusia ideoita, miten lähden työstämään kyselyä eteenpäin. Kyselyn toisen version testasin kahdella lähipiiriini kuuluvalla henkilöllä. Tarkoituksena selvittää kysymysten ymmärrettävyys, selkokieliisyys sekä kysymysten aiheellisuus. Tässä vaiheessa tehtiin kysymysten operationalisointi eli teoreettiset käsitteet muutettiin arkikielen tasolle. Kaikkien vastaajien pitää ymmärtää kysymykset samalla tavalla. (Vilka 2007, 36.) Kysely siirrettiin word-pohjasta Creamaileriin, jonka jälkeen muutama MLL:n Satakunnan piirin työntekijöistä testasi kyselyn teknisen toimivuuden. Kysely lähetettiin kaikille Sataperheen perheille.

Linkki kyselyyn lähetettiin Whatsapp Messenger- sovelluksen kautta. MLL lahjoitti kiitokseksi kaikille vastanneille ja yhteystietonsa lähettäneille matkalautapelin sekä MLL:n tuotetavaroita. Näin pyrittiin saamaan mahdollisimman pieni vastaajakato.

6.4. Aineiston käsittely ja analysointi

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston kerääminen, käsittely, analysointi ja tulkinta ovat kaikki erillisiä vaiheita. Aineiston käsittely tarkoittaa sitä, että kyselylomakkeilla kerätty aineisto käydään läpi ja tarkistetaan. Sen jälkeen tiedot syötetään tietokoneelle käyttäen apuna taulukko- tai tilasto-ohjelmaa. (Vilka 2007, 106.)

Kun lomakkeiden palautusaika umpeutui, aloin käymään aineistoa läpi. Aineisto oli sekä sähköisessä muodossa että paperiversiona. Paperilomakkeet olivat mielestäni helpompi käydä ensisilmäyksellä läpi. Tarkistin tiedot ja arvioin vastausten laadun ja kaikki lomakkeet olivat asiallisesti täytetty. Yhtään lomaketta ei tarvinnut poistaa joukosta.

Tutkimuksen kato on tärkein asia arvioida aineiston tarkistuksen yhteydessä (Vilka 2007, 106.) Linkki kyselyyn lähetettiin kaikille Sataperheessä mukana oleville perheille WhatsApp -sovelluksen kautta eli koko perusjoukolle. Perheitä on yhteensä 40. Kyselyyn vastasi 22 perhettä eli vastausprosentti oli 55 %. Kato 45 %.

Aineiston käsittely alkaa numeroimalla lomakkeet juoksevalla numerolla. Numeroinnin avulla on helppo tarvittaessa tarkistaa yksittäisen lomakkeen tietoja. Tämän jälkeen kaikki tiedot kirjataan taulukkoon, jota kutsutaan havaintomatriisiksi tai datamatriisiksi. Tietojen tallentamiseen on valittavana useita erilaisia ohjelmia. (Vilka 2007, 111.)

Käytin aineiston käsittelyssä Microsoft Office excel -ohjelmaa. Muuttujien arvot olivat määritelty ennalta hyvin. Ainoastaan lasten ikää kysyttäessä sekä tapaako vapaaehtoinen lasta vai koko perhettä kysymyksissä piti muuttaa muuttujat helpommin käsiteltäviksi.

Aineiston tarkastus tulee tehdä ennen analysoinnin aloittamista. Tarkistamisessa käydään uudelleen läpi jokaisen lomakkeen tiedot havaintomatriisissa. Samalla tarkastetaan muuttujien nimet ja arvot. Aineiston tarkastuksella vähennetään virheiden määrät

minimiin ja näin aineiston laatu ja tutkimustulosten tarkkuus paranee. (Vilkka 2007, 117.)

Aineiston analysoinnissa käytin apuna Microsoft Office Excel- ohjelmaa, jonka avulla laskin vastauksille prosenttiluvun. Kaaviokuvia käytin apuna vastausten hahmottamisessa. Koska kyseessä oli suhteellisen pieni vastaajajoukko päädyin myös käyttämään prosenttilukujen rinnalla absoluuttisia lukuja. Mielestäni se on hyvä apu tulosten havainnoinnissa.

7. TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyssä oli 21 strukturoitua kysymystä sekä kolme avointa kysymystä. Kyselyyn vastasi 22 perhettä, joissa oli yhteensä 37 aikuista ja 59 lasta.

7.1.Perheiden taustatiedot

Kuinka monta lasta perheessänne on?

Vastaajajoukosta yhden lapsen perheitä on 9 % (n=2), kahden lapsen perheitä on 54 % (n=12), kolmen lapsen perheitä on 9 % (n=2), neljän lapsen perheitä on 13 % (n=3) ja viiden lapsen perheitä on 13 % (n=3). Sitä suurempia perheitä ei kyselyyn vastaajissa ollut mukana. Kahden lapsen perheitä tuloksissa näyttäytyy olevan yli puolet. Muuten lasten lukumäärä on jakautunut tasaisesti.

Minkä ikäisiä lapsia perheessänne on?

Vastaukset pyydettiin syntymävuosina. Muuttuja määriteltiin uudelleen siten, että syntymävuodet muutettiin ikävuosiksi. Perheiden lapsista 0-2 v oli 5 % (n= 3), 3-5 v oli 17 % (n= 10), 6-9 v oli 36 % (n=21), 10-13 v oli 29 % (n=17), 13-18 v 13 % (n=8). Ihan pieniä lapsia näyttäisi perheissä olevan suhteellisen vähän. Suurin joukko on ikähaarukassa 6–13-vuotiaat.

Kuinka monta vanhempaa perheessänne on?

Yhden vanhemman perheitä on 32 % (n=7) ja kahden vanhemman perheitä on 68 % (n=15). Yksinhuoltajaperheitä on vastaajista suhteellisen vähän.

7.2. Tukisuhteiden tilanne

Onko tukisuhteenne käynnissä?

Kyselyyn vastaamishetkellä kaikilla on tukisuhde käynnissä.

Kuinka kauan tukisuhteenne on kestänyt?

Tukisuhde on kestänyt 0-5 kk 5 % (n=3), 6-11 kk 36 % (n= 8), 12-17 kk 32 % (n= 7), 18-23 kk 9 % (n=2), 24 kk tai yli 18 % (n=4). Melkein kaikki tukisuhteet ovat kestäneet yli puoli vuotta. Siinä ajassa jo tutustuu hyvin ja saa luotua hyvän ehkä luottamuksellisenkin suhteen vapaaehtoisen ja perheen välillä. Ajattelen, että noinkin pitkään kestänyt suhde antaa jotain perheelle. Jos tukisuhde olisi pelkästään täynnä pettymyksiä ja negatiivisuutta, tukisuhde olisi jo päätetty.

Tapaako vapaaehtoinen lasta / lapsia, koko perhettä vai muuta, mitä?

Vastaustauksissa oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Kaikki vastaajista oli vastannut vapaaehtoisen tapaavan lapsia sekä lisäksi 6 vastaajista oli vastannut vapaaehtoisen tapaavan perhettä. Kukaan ei vastannut vapaaehtoisen tapaavan jotain muuta. Muutin muuttujat siten, että vähensin perhettä tapaavien määrän lapsia tapaavista, koska perhettä tapaavat sisältävät automaattisesti myös lapset.

73 % (n=16) perheistä vapaaehtoiset tapaavat vain lapsia. 27 % (n=6) perheistä vapaaehtoiset tapaavat koko perhettä. Perhettä tapaavat vapaaehtoiset ovat vanhempien tukena ja keskustelukumppaneina. Vapaaehtoisten kanssa voi yhdessä miettiä esim. kasvatukseen liittyviä asioita tai purkaa muuten vain omaa sydäntä.

7.3. Perheiden tilanne ennen ja jälkeen tukisuhdetta

Kyselyssä koin tärkeimmiksi asioiksi selvittää suoran yhteyden, miten tukisuhde on vaikuttanut perheen hyvinvointiin, voimavaroihin sekä arjen hallintaan. Parhaiten tämä onnistui kysymällä tilanteen ennen ja jälkeen kysymysasetteluna.

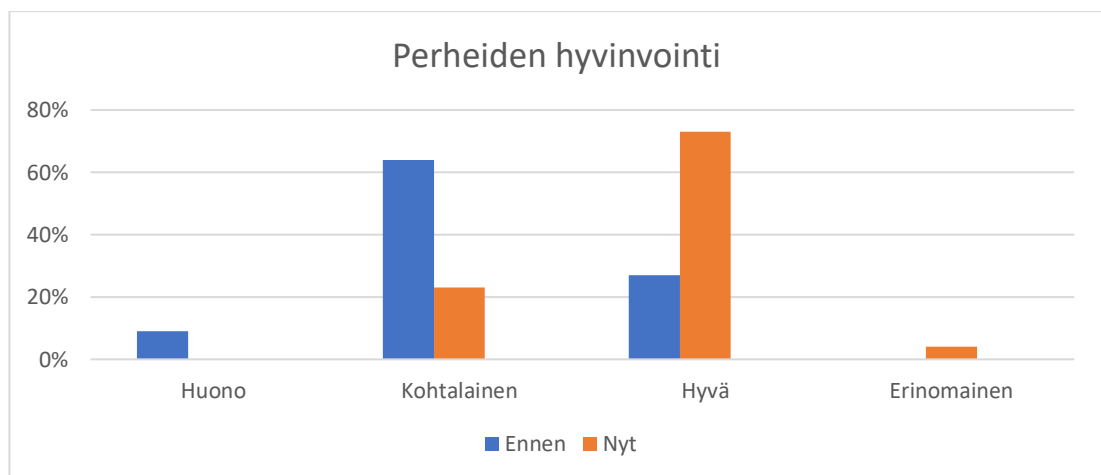
Millaiseksi perheet kokivat hyvinvointinsa ennen tukisuhdetta?

Perheistä 9 % (n=2) muistaa hyvinvointinsa olleen huono. 64 % (n=14) kertoo hyvinvointinsa olleen kohtalainen ja 27 % (n=6) perheistä kertoo hyvinvointinsa olleen hyvä. Kenenkään hyvinvointi ei ollut erinomainen.

Millaiseksi perheet kokevat hyvinvointinsa tällä hetkellä?

Perheistä ei kukaan vastaa hyvinvoinnin olevan huono. 23 % (n=5) kertoo perheen hyvinvoinnin olevan kohtalainen, 73 % (n=16) vastaajista kertoo perheen hyvinvoinnin olevan hyvä ja 4 % eli yksi vastaajista kertoo perheen hyvinvoinnin olevan erinomainen.

Perheistä suurin osa koki hyvinvointinsa parantuneen tukisuhteen aikana. 4,5 % (n=1) koki hyvinvoinnin nousseen huonosta kohtalaiseksi, 4,5 % (n=1) huonosta hyväksi ja 4,5 % (n=1) kohtalaisesta erinomaiseksi. 45 % (n=10) hyvinvointi oli noussut kohtalaisesta hyväksi. 18 % (n=4) koki hyvinvointinsa pysyneen ennallaan kohtalaisena ja 23 % (n=5) pysyneen hyvänä.

Kaavio 1. Tukisuhteen vaikutukset perheiden hyvinvointiin.

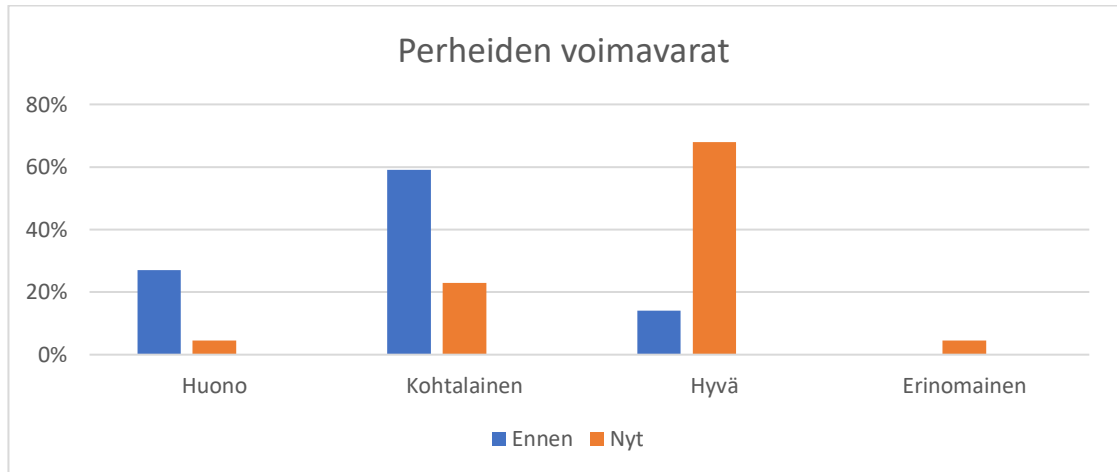
Millaiseksi perheet kokivat voimavarojensa olleen ennen tukisuhdetta?

Vastaajista 27 % (n=6) muistaa perheen voimavarojen olleen huonot, 59 % (n=13) muistaa voimavarojen olleen kohtalaiset ja 14 % (n=3) voimavarojen olleen hyvät. Perheistä kukaan ei vastaa voimavarojensa olleen erinomaiset.

Millaiseksi perheet kokevat voimavarojensa olevan tällä hetkellä?

Perheistä 4,5 % (n= 1) vastaa voimavarojen olevan edelleen huonot. 23 % (n=5) voimavarojen olevan kohtalaiset, 68 % (n=15) voimavarojen olevan hyvät ja 4,5 % (n=1) voimavarojen olevan erinomaiset.

Perheistä suurin osa koki voimavarojensa parantuneen tukisuhteen aikana. 9 % (n=2) koki voimavarojen nousseen huonoista kohtalaisiksi, 14 % (n=3) koki voimavarojen nousseen huonoista hyviksi. 41 % (n=9) tunnisti voimavarojen nousseen kohtalaisista hyviksi ja 4 % (n=1) kohtalaisista erinomaisiksi. 4 % (n= 1) kokee voimavarojensa olevan edelleen huonot, 14 % (n=3) kokee voimavarojensa olevan edelleen kohtalaiset ja 14 % (n=3) kokee voimavarojen olevan edelleen hyvät.

Kaavio 2. Tukisuhteen vaikutukset perheen voimavaroihin.

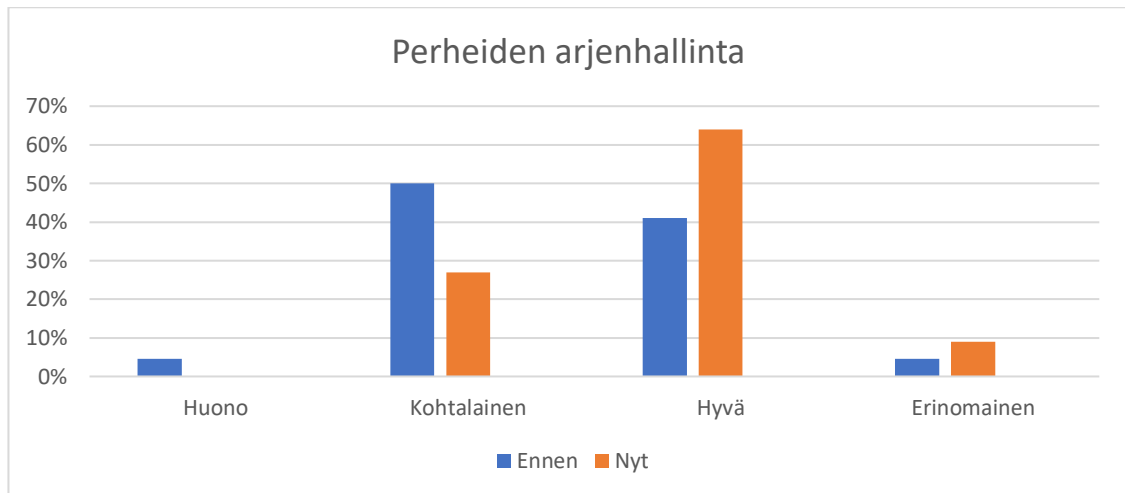
Millaiseksi perheet kokivat arjenhallintansa olevan ennen tukisuhdetta?

4,5 % (n=1) vastanneista perheiden arjenhallinta oli huono, 50 % kohtalainen (n=11), 41 % (n=9) hyvä ja 4,5 % (n=1) erinomainen.

Millaiseksi perheet kokevat arjenhallintansa olevan tällä hetkellä?

Yhdelläkään perheellä arjenhallinta ei ole huono, 27 % (n=6) arjenhallinta on kohtalaista, 64 % (n=9) arjenhallinta on hyvää ja 9 % (n=2) on erinomaista.

Melkein jokainen perhe koki arjenhallinnan pysyneen samana tai parantuneen tukisuhteen aikana. Yksi perhe vastasi arjenhallinnan heikentyneen hyvästä kohtalaiseksi. 23 % (n=5) vastasi arjenhallinnan pysyneen kohtalaisena. 32 % (n=7) vastasi arjenhallinnan pysyneen hyvänä ja 4 % (n=1) vastasi arjenhallinnan pysyneen erinomaisena. 32 % (n=7) vastasi arjenhallinnan parantuneen kohtalaisesta hyväksi ja 4 % (n=1) vastasi sen parantuneen hyvästä erinomaiseksi.

Kaavio 3. Tukisuhteen vaikutukset perheen arjenhallintaan.

7.4. Perheiden muu tuki

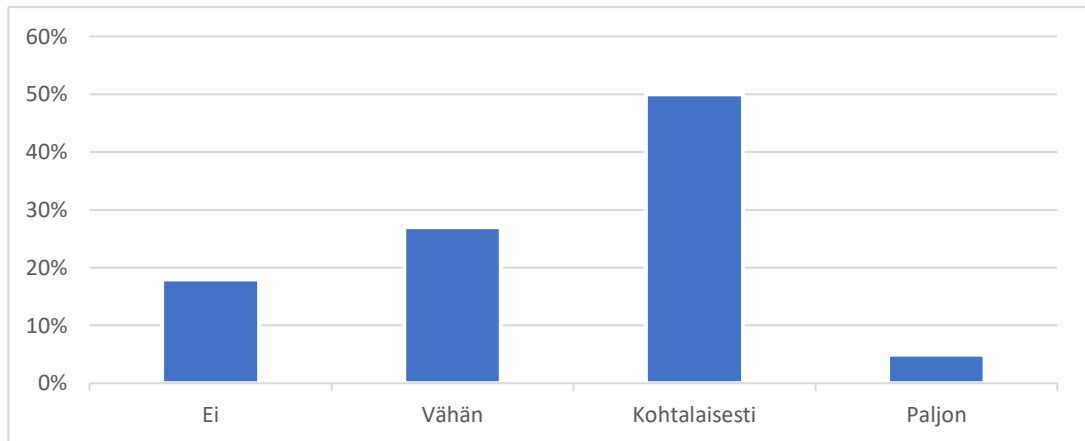
Olisiko perhe hakenut apua muualta ilman Sataperheen tukea?

Vastaukset jakoutuivat todella tasaisesti. 45 % (n=10) perheistä olisi hakenut muualta apua. 7 perhettä olisi hakenut apua ystäviltä ja sukulaisilta, 5 perhettä olisi hakenut apua järjestöiltä ja seurakunnalta ja 8 perhettä olisi hakenut apua kaupungilta tai kunnalta. 55 % (n=12) vastaajista ei olisi hakenut apua muualta.

7.5. Perheiden kokemukset saadusta tuesta

Onko Sataperheen kautta saatu tuki vaikuttanut positiivisesti lapsen / lasten kasvatukseen?

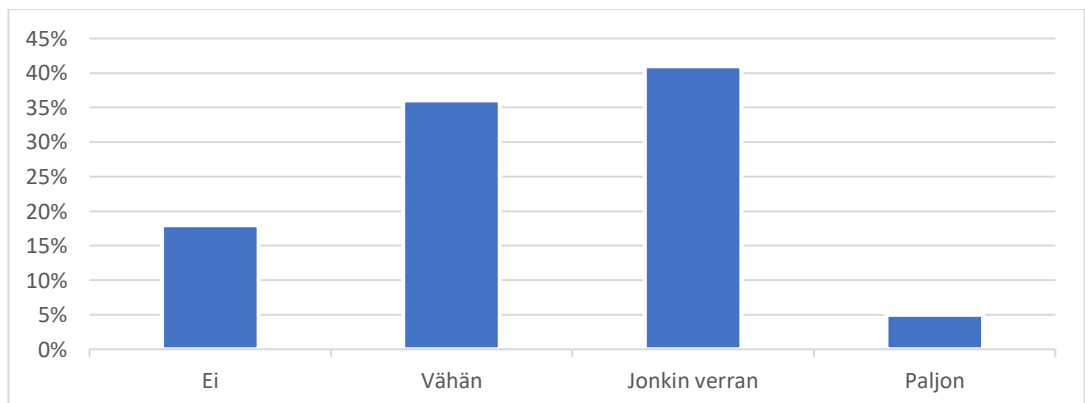
Perheistä 18 % (n=4) tukisuhte ei ole vaikuttanut positiivisesti lasten kasvatukseen. 27 % (n=6) kertoo sen vaikuttaneen vähän, 50 % (n=11) kertoo sen vaikuttaneen jonkin verran ja 5 % (n=1) paljon.

Kaavio 4. Tukisuhteen vaikutukset lapsen kasvatukseen.

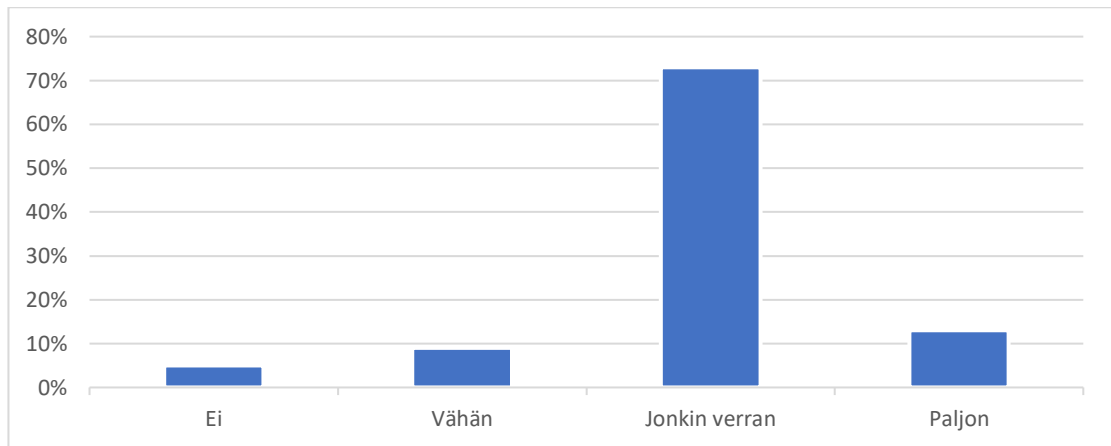
Onko Sataperheen kautta saatu tuki vaikuttanut positiivisesti vanhemmuuteen?

18 % (n=4) perheistä kokee, ettei tukisuhte ole vaikuttanut positiivisesti vanhemmuuteen. 36 % (n=8) kokee sen vaikuttaneen vähän, 41 % (n=9) kokee sen vaikuttaneen jonkin verran ja 5 % (n=1) perheistä kokee sen vaikuttaneen paljon vanhemmuuteen.

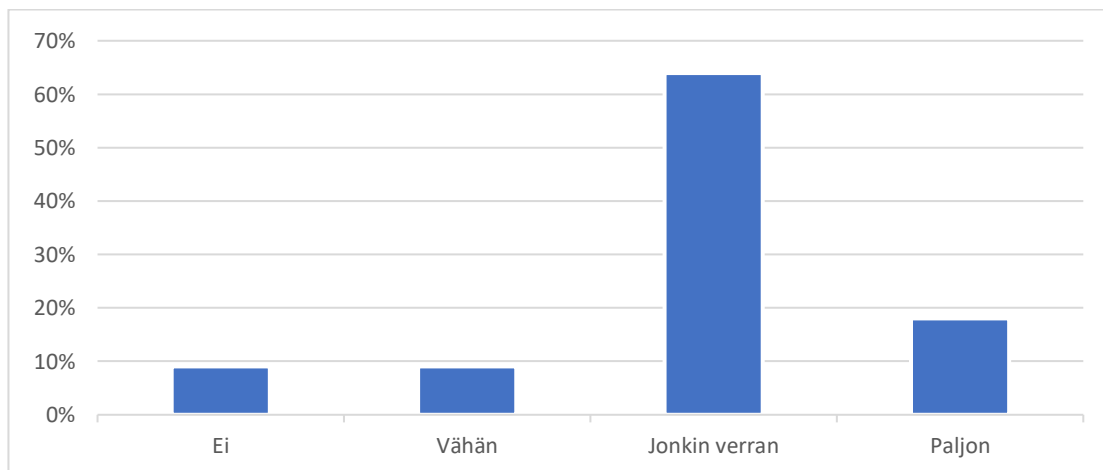
Kaavio 5. Tukisuhteen vaikutukset vanhemmuuteen.

Onko sataperheen kautta saatu tuki vaikuttanut positiivisesti perheen voimavaroihin? Vastaajista 5 % (n=1) kertoo, ettei tukisuhte ole vaikuttanut positiivisesti perheen voimavaroihin. 9 % (n=2) vastaa, että on vaikuttanut vähän perheen voimavaroihin, 73 % (n=16) vastaa, että on vaikuttanut jonkin verran perheen voimavaroihin ja 13 % (n=3) mielestä on vaikuttanut paljon perheen voimavaroihin.

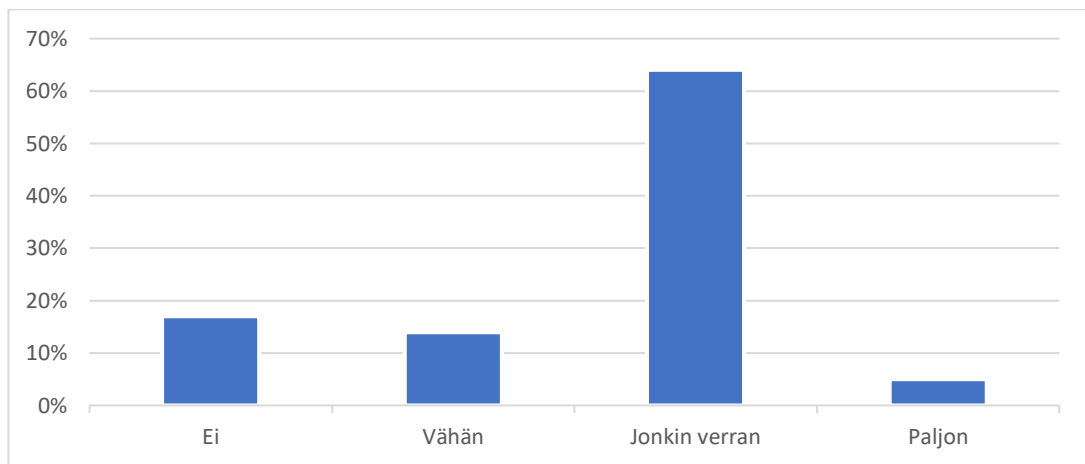
Kaavio 6. Tukisuhteen vaikutukset voimavaroihin.

Onko Sataperheen kautta saatu tuki vaikuttanut positiivisesti perheen hyvinvointiin? 9 % (n=2) vastaajista kertoo, ettei tukisuhte ole vaikuttanut positiivisesti perheen hyvinvointiin. 9 % (n=2) kertoo sen vaikuttaneen vähän perheen hyvinvointiin, 64 % (n=14) kertoo sen vaikuttaneen jonkin verran ja 18 % (n=4) kertoo tukisuhteen vaikuttaneen paljon perheen hyvinvointiin.

Kaavio 7. Tukisuhteen vaikutukset perheiden hyvinvointiin.

Onko Sataperheen kautta saatu tuki vaikuttanut positiivisesti perheen arjen hallintaan? Perheistä 17 % (n=4) vastaa, ettei tukisuhte ole vaikuttanut positiivisesti arjen hallintaan. 14 % (n=3) kokee sen vaikuttaneen vähän, 64 % (n=14) kokee sen vaikuttaneen jonkin verran ja 5 % (n=1) kokee tukisuhteen vaikuttaneen paljon perheen arjen hallintaan.

Kaavio 8. Tukisuhteen vaikutukset perheiden arjenhallintaan.

Onko tapaamiskertoja ollut tukisuhteessa riittävän usein?

Vastaajista 68 % (n=15) kertoo tapaamiskertoja olleen riittävän usein. 32 % (n=7) ei ole tyytyväisiä tapaamisten määrään. Ohessa muutamia esimerkkejä vastaajien ajatuksista avoimissa kysymyksissä:

- ”Vapaaehtoinen tapaa lapsia kahden viikon välein kaksi tuntia kerrallaan.” Vastaajan mielestä aika on lyhyt, he ovatkin saaneet Sataperheen lisäksi tukiperheen.
- ”Pettymyksiä on tullut, kun muutaman kerran lupausta tulosta ei olekaan pidetty.”
- ”Toivon vapaaehtoiselta aktiivisempaa yhteydenpitoa ja muutenkin läheisempiä välejä lasten kanssa.”
- Yksi vastaajista painottaa vapaaehtoisten koulutusta ja sitä kautta sitoutumisen tärkeyttä. ”Perheessämme on ollut harmitusta ja hämmennystä siitä, että vapaaehtoisen kiireiden takia tapaamisten väliin on tullut kuukaudenkin taukoja.”

- ”Toivoisin vapaaehtoiselta useammin yhteydenottoja. Kesän aikana vapaaehtoinen ei tavannut lasta kertaakaan.”

Pääsääntöisesti kuitenkin luvatuista tapaamisista on pidetty kiinni. Korona-epidemia on vaikuttanut tapaamisten peruuntumisiin, koska lähikontaktit olivat kiellettyjä ja yhteydenotot tapahtuivat puhelimitse.

Onko yhteistyö vapaaehtoisen kanssa ollut sujuvaa?

Vastaajista 91 % (n=20) kertoo yhteistyön olevan sujuvaa ja 9 % (n=2) vastaajista kertoo yhteistyön olevan haasteellista. Ohessa ajatuksia useammalta vastaajalta:

- ”Toivomme, että löytyisi vapaaehtoinen, jonka kanssa kemiat kohtaa, ja joka olisi arjessa tukena. Voimavarat ovat koetuksella.”
- ”Vapaaehtoisten sitoutumisen varmistaminen ja lasten hylkäämiskokemusten ennaltaehkäisy merkittävää.”
- ”Vapaaehtoinen on aivan ihana, lapset ovat luottaneet häneen alusta asti.”
- ”MLL löysi meidän perheelle täydellisen tukihenkilön. Rakennusurakka alkaa helpottamaan, mutta muuten arkinen tilanteemme on sama. Oma jaksamista helpottaa suuresti, kun varamummomme kysyy kaikkien kuulumisia ja pitää yhteyttä. Toisinaan käyn lenkillä yksin ja sillä aikaa lapset saavat jakamatonta huomiota. Usein teemme myös jotain yhdessä. Arki tuntuu kevyemmältä, kun on ajatus siitä, että minun on mahdollista soittaa ja pyytää apua sellaisen tilanteen tullen. Myös tieto omasta hiljaisesta hetkestä antaa virtaa, vaikka se olisi-kin muutaman viikon päästä. En tiedä mistä olisin löytänyt perheellemme sopivan tukihenkilön ilman Sataperhe-hanketta. Rahalla toki saa lastenhoitajan, mutta lapsistamme vilpittömästi pitävää ja kiinnostunutta varamummoa ei löydy helpolla. Toivomme, että ystävyyskämme kestää pitkään. Oma varamummomme on meille hyvin tärkeä!”

Onko tukisuhde antanut uusia kokemuksia ja elämyksiä?

Vastaajista 86 % (n= 19) vastasi kyllä on antanut ja 14 % (n=3) mielestä tukisuhde ei ole antanut uusia kokemuksia ja elämyksiä.

- ”Varamummu on mahdollistanut osallistumisen kodin ulkopuoliseen toimintaan, kun lapset olivat pienempiä enkä uskaltanut lähteä yksin esim. uimahalliin. Yhdessä on puuhailtu kaikenlaista mitä en yksin olisi pystynyt lapsille tarjoamaan.”
- ”Lasten isä menehtyi yllättäen ja lapset tarvitsivat jonkun, jolle puhua ja purkaa ikäväänsä ja pahaa oloaan. Pojalle löytyi kaveri, joka tekee hänen kanssaan kivoja juttuja esim. käy ongella ja muutenkin luonnossa ja on kuuntelevina korvina vain hänelle.”

Avoimet kysymykset

1. Haluatko täydentää jotain vastausta tai jäikö jotain kysymättä?
2. Minkä vuoksi otit yhteyttä Sataperheen koordinaattoriin?
3. Ajatuksesi Sataperheen toiminnasta?

Yhteenveto avointen kysymysten vastauksista:

- ” Olen itse rohkaistunut äitinä ja saanut varamummusta myös ystävän. Niin kiitollinen hänestä ja avusta, jota olen saanut näinä kahtena vuotena. Toivon jatkoa projektille, varamummu olisi edelleen meille tarpeellinen.”
- ” Kyseisenä ajankohtana perheessä oli paljon huolta perheen varusmiespalveluksessa olleen jäsenen tilanteesta, joka vaikutti muihin perheenjäseniin voimakkaasti.”
- ” Halusin varaisovanhemmat, koska omia ei ole ollenkaan.”
- ” Talonrakennus, miehen pitkät työpäivät ja itselle jäänyt vastuu kodista sekä perheestä vei voimia. Oma hetkeä vaikkapa lenkin ajaksi oli hyvin vaikea saada järjestettyä. Löysin tietoa Sataperhe -hankkeesta, kun aloin etsiä varamummoa, joka pyytämättä haluaisi viettää lastemme kanssa aikaa tai kysyisi lastemme kuulumisia.”
- ” Poikani elää ilman miehen mallia. Toiveenani oli saada jokin perhe, jossa poikani pääsisi näkemään ja kokemaan miesten juttuja arjessa. Tältä alueelta

sellaista on vaikea saada valitettavasti. Mutta helpottaa tämäkin, kun saa vähän omaa aikaa.”

- ” Raskaita aikoja oli... Läheisen menetys yms. Kaipasin itselleni aikuista seuraa ja lapsille varamummiä. Tuli mieleen Sataperhe, kun olen itse ollut kursilla vapaaehtoiseksi tueksi lapsiperheelle. Tämä on kyllä loistava keksintö. Matalalla kynnyksellä sain mitä hainkin”
- ” Pojan yksinäisyys ja tarve seuralle. Mahtava juttu.”
- ” Tuli ero ja jäin yksin lasten kanssa eikä oma aika riittänyt tarjoamaan lapsille mielekästä tekemistä ja uusia kokemuksia. Eron jälkeen lapset myös tarrautuivat minuun, joten lasten itseluottamuksen ja turvallisuuden tunnun kasvun kannalta, oli tärkeää löytää aikuinen, jonka kanssa lapset uskalsivat ja halusivat toimia itsenäisesti ilman minua.”
- ”Meillä tukihenkilö on ollut vasta vähän aikaa, mutta nyt jo huomaa kuinka tärkeäksi se on tullut -12 syntyneelle pojalle.”
- ” Tukiverkon puute, oma uupumus. Hienoa toimintaa. Olen todella iloinen, että olemme saaneet varaisovanhemmat. Helpottaa arkea, kun tietää, että kerran kuukaudessa lapset pääsevät turvallisten aikuisten seuraan, joilla on aikaa heille ja jotka selvästi nauttivat lasten seurasta ja toisinpäin. Lapsemme ovat aina innoissaan menossa heille. Olemme todella kiitollisia tästä palvelusta.”
- ” Todella hienoa, että on tallainen hanke olemassa ja ilolla vienyt asiasta tietoa eteenpäin.”

Perheiden vanhemmat kertovat löytäneensä Sataperheestä tiedon facebookista ja sanomalehdistä. Tietoa hankkeesta on saatu myös koulun kuraattorilta, perhetyöntekijältä ja lasten psykiatrian poliklinikalta.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Tutkimuksessani oli tarkoitus selvittää, onko lapsiperheiden voimavarojen lisääntymisen toteutunut tukisuhteiden aikana.

Kyselyssä kysyttiin mm. perheiden voimavarojen määrää ennen tukisuhteen alkamista sekä tämänhetkistä tilannetta. Näiden kysymysten pohjalta olen saanut vastauksen voimavarojen muutokseen.

Kyselyyn vastanneista perheistä 50 % (n=11) kertoo voimavarojen nousseen joko kohtalaisista hyväksi tai hyvistä erinomaiseksi. Lisäksi 18 % (n=4) vastanneista kertoo voimavarojen nousseen kaksi pykälää eli huonoista hyväksi tai kohtalaisista erinomaiseksi. Yhteensä siis 68 % (n=15) perheistä kertoo voimavarojen nousseet tukisuhteen aikana. Perheistä 27 % (n=6) kertoo, ettei voimavaroissa ole tapahtunut muutosta ja yhdessä perheessä voimavarat ovat tippuneet kohtalaisista huonoiksi.

Kysyin asiaa myös uudelleen, hieman eri muodossa. Onko tukisuhde vaikuttanut positiivisesti perheen voimavaroihin, johon 95 % (n=21) vastasi sen vaikuttaneen positiivisesti.

Prosenttilukujen valossa Sataperhe -hanke on vaikuttanut positiivisesti perheiden voimavaroihin ja sitä kautta hyvinvointiin.

Avoimista kysymyksistä sain jonkin verran tietoa, mitä konkreettista apua vapaaehtoiset ovat tuoneet perheille. Vastajat kertoivat avun olevan erilaisten retkien järjestämisestä, tapahtumissa käyntiä, luonnossa liikkumista yhdessä vanhempien ja lasten kanssa. Myös omaa aikaa vanhemmat kertoivat saaneensa, jolloin vapaaehtoiset ovat tehneet lasten kanssa erilaisia asioita. Nämä pienet, mutta tärkeät hetket edesauttavat vanhempien jaksamista arjessa. 82 % (n=18) vastanneista kertoo tukisuhteen vaikuttaneen positiivisesti lapsen kasvatukseen ja saman verran 82 % (n=18) vastanneista kertoo tukisuhteen vaikuttaneen positiivisesti vanhemmuuteen. Vanhemmat ovat saaneet rohkeutta vanhempana toimiseen, ja jo tietoa, että voi tarvittaessa soittaa ”varamummolle” helpottaa vanhempien arkea.

Perheen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin vaikuttaa monet asiat ja Sataperheen vapaaehtoiset ovat edesauttaneet tässä hyvin. 91 % (n=20) vastanneista kertoo tukisuhteen vaikuttaneen positiivisesti perheen hyvinvointiin.

Vastausprosentiksi muodostui kyselyssä 55 %. Vaikka vastausprosentti on suht hyvä, olisin toivonut vielä useamman perheen näkevän tämän pienen vaivan vastaamisessa,

koska mielestäni tässä olisi ollut hyvä mahdollisuus vaikuttaa Sataperheen toimintaan ja tuoda kehittämisehdotuksia esille. Onkohan vastaamatta jättämisellä ajateltu, ettei heidän mielipiteellensä ole merkitystä?

Vastaukset tukevat omaa mielikuvaani siitä, että hankkeella on ollut paikkansa ja sillä on ollut positiivisia vaikutuksia perheiden voimavaroihin ja hyvinvointiin.

Perheet ovat saaneet tukiverkostoonsa uuden turvallisen ja luotettavan aikuisen. Vapaaehtoinen voi antaa perheelle informatiivista-, emotionaalista- sekä käytännön tukea. Vapaaehtoisesta voi tulla perheelle hyvin tärkeä ja heidän välilleen voi syntyä vahva tunne side. Taloudellisiin haasteisiin vapaaehtoinen ei voi suoranaisesti vaikuttaa, mutta hän voi antaa esim. hyviä säästämiseen liittyviä vinkkejä tai kannustaa lähtemään opiskelemaan tai työelämään. Motivointi voi joskus olla tarpeellinen ponnahduslauta kohti omia unelmia.

Tukisuhde voi edesauttaa myös perheen vanhempien välisiä suhteita. Perheen sosiaalisen verkoston puuttuessa, voi vanhempien joskus olla vaikea järjestää kahdenkeskistä aikaa. Parisuhteen toimivuuden kannalta on kuitenkin tärkeää voida harrastaa tai tehdä yhdessä arkipäiväisiä asioita. Toimiva ja rakastava parisuhde on suuri voimavara perheissä. Yhtä lailla yhden vanhemman perheissä on hyvinvoiva aikuinen tärkeä kulmakivi arjen pyörytyksessä. Vanhemman hyvinvointiin linkittyy vahvasti oma mielekäs tekeminen joko yksin tai yhdessä ystävien kanssa. Tähän tarpeeseen vapaaehtoinen pystyy hyvin vastaamaan antamalla vanhemmille omaa aikaa.

Vapaaehtoisesta voi tulla lapselle hyvin tärkeä ihminen ja odotettu vieras. Heidän välilleen voi syntyä syvä luottamuksellinen suhde. Lapsi voi uskaltaa puhua vaikeistakin asioista hänen kanssaan. Joustava ja lapsen aloitteita kunnioittava vuorovaikutus on tärkeä osa lapsen hyvinvointia. Lapsi myös kehittyy ja voi hyvin, kun lähellä on turvaa tuova aikuinen, joka parhaimmassa tapauksessa voi toimia suojaavana tekijänä lapsen elämässä.

Jo paremmin tutuksi tullut vapaaehtoinen voi tarvittaessa ohjata perhettä varovaisesti myös terveellisempiin elämän tapoihin. Voi olla haastavaa ottaa asiaa puheeksi, mutta hienovaraisesti ja perustellusti voi yrittää antaa kehitysehdotuksia. Arjen hallinta voi

joskus parantua pienestäkin parannusehdotuksesta. Esim. päivän aikana tarpeeksi ulkona liikkuminen voi helpottaa joidenkin lasten iltapuuhia ja nukkumaan rauhoittumista.

Täydellistä vanhempaa ei taida maa päällään kantaa, kyllin hyvää vanhempaa kylläkin. Vanhempien olisi hyvä muistaa armollisuus itseään kohtaan. Joskus on hyvä jutella itseään painavista asioista toisen aikuisen kanssa. Ääneen asioiden sanoittaminen voi auttaa jo tietyissä tilanteissa ja joissakin tilanteissa voi olla hyvä jonkun hieman kyseenalaistaa, miksi teet juuri niin kuin teet ja pyytää vanhempaa miettimään, voisiko ehkä jokin muu keino olla parempi. Rakastava, ymmärtävä ja eläytyvä kasvatus tukee lapsen kehitystä ja persoonallisuutta lapsuusiän aikana. Se ruokkii lapsen empatiakykyä ja itsevarmuutta ja tukeutuu lapsen hyvinvointiin täydellisesti.

Pidän tästä konseptista sen takia, koska kaikki toiminta tapahtuu matalalla kynnyksellä perheiden tarpeista lähtien. Osallisuus on siis Sataperheessä tärkeää. Perheet saavat vaikuttaa minkälaiseen toimintaan he vapaaehtoista toivovat esim. varamummaa, perhekummaa, lapselle aikuista kaveria tai pojalle miehen mallia sekä millaisella aikataululla tapaamiset toivotaan järjestyvän.

Opinnäytetyöni on muuttunut matkan varrella paljon alkuperäisestä suunnitelmasta. Suunnitelma oli näin jälkikäteen ajateltuna hieman epämääräinen, enkä osannut tarkasti hahmottaa vielä siinä vaiheessa mikä työssäni on tärkeää, ja mitä kaikkea pitää ottaa huomioon. Suunnitelma lähti muovautumaan kohti lopullista päämäärää pikkuhiljaa monen mietinnän ja keskustelun jälkeen. Haastattelut muuttuivat kyselyiksi ja teoreettinen viitekehys muuntautui tähteellisemmäksi aiheen kannalta. Minun oli vaikea pysyä aiheessa. Monesti jouduin palauttamaan itseni lukemasta ja tutkimasta asioita, jotka liittyvät aiheeseen vain kaukaisesti. Korona -pandemia sotki myös suunnitelmiani. Kirjastot sulkeutuivat ja tiedon saanti hankaloitui. Onneksi kuitenkin kirjallisuutta löytyi sähköisessä muodossa ja pystyin tekemään taustatyötä aiheesta.

Kyselyn saatesanoissani vastaajille, vakuutin tulosten jäävän anonyymeiksi. Tutkimuksen luottamuksellisuus säilyi koko tutkimuksen ajan, eikä tuloksia pystytty johdattamaan mihinkään perheeseen. Tutkimuseettisesti onkin tärkeää, että tutkimuksessa

mukana olevat säilyvät tuntemattomina sekä kirjoitustapa heistä on asiallista (Vilkkä 2007, 164).

Tutkimuksen tuloksista Sataperheen hanketyöntekijät saavat arvokasta tietoa ja toivottavasti pystyvät käyttämään sitä myös hankkeen loppuraportoinnissa. Kysely on tehty siten, että sitä pystyy käyttämään myös jatkossa, jos halutaan selvittää jonkin ajan kuluessa uudelleen toiminnan vaikuttavuutta.

Kysely on pelkistettynä liitteessä 1. Creamailerilla tehty kysely, joka lähetettiin perheille sähköisesti, oli toimiva ja visuaalisesti hieno.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut itselleni haasteellista, mutta antoisaa. Näinkin suuri projektinomaisen työskentely vaatii pitkäjänteisyyttä, suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä. Olen joutunut opettelemaan suvaitsevaisuutta itseäni kohtaan. Olen halunnut kaiken olevan tässä, heti ja nyt valmista, mutta tässä työssä se ei ole ollut mahdollista. Olen pyrkinyt pilkkomaan ja aikatauluttamaan asiat pieniksi palasiksi, jotta olen pystynyt paremmin itse seuraamaan työn kehittymistä. Matkan varrella on ollut paljon ylä- ja alamäkiä. Olen usein ollut lähellä luovuttamista, kun työ ei ole edennyt tahtomallani tavalla. Onneksi aina on tullut seuraava päivä, joka on ollut kirkkaampi ja suunnitelmat ovat taas edenneet pienin askelin eteenpäin. Sataperheen koordinaattorit ovat olleet tukena ja apuna, kun sitä on tarvittu.

Oma ammatillinen osaaminen on kasvanut suuresti työskentelyn edetessä. Olen lue-
nut ja tutkinut paljon lähdekirjallisuutta. Olen tutustunut mm. lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin asioihin, millaiset seikat kuormittavat perheitä, millaisista asioista perheet saavat voimaa ja miten perheitä voidaan tukea heidän arjen haasteissaan. Olen tutustunut John Bolbyn kiintymyssuhdeteoriaan laajemmin sekä sivunnut muutaman muun teoreetikon ajatuksia. Olen myös paremmin tutustunut Mannerheimin Lastensuojeluliiton toimintaan. Tämän työn sivutuotteena olen oppinut hanketyöskentelystä ja alkanut ymmärtää sen monipuolisuutta sekä haasteellisuutta. Olen tehnyt paljon työtä opiskellessani erilaisia tutkimusmenetelmiä, analysointimahdollisuuksia yms. Tutkimuksiin liittyvä kirjallisuus on paikoittain aika haastava selkoista, mutta uskon, että olen kuitenkin ymmärtänyt asiat suhteellisen hyvin.

Tutkimuksessani sydäntä on lämmittänyt huomata, miten tärkeiksi vapaaehtoiset ovat tulleet perheille. Vapaaehtoiset tekevät pyyteettömästi mahtavaa työtä ja ovat osaltaan vähentämässä perheiden eriarvoisuutta.

LÄHTEET

A-klinikkasäätiön www-sivut. Viitattu 6.11.2020. www.lasinenlapsuus.fi

Broberg, M. 2010. Uusperhevoimavarat ja lasten hyvinvointi. Helsinki: Väestön tutkimuslaitos, Väestöliitto.

Hakulinen, T. 2019. Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen äitiys- ja lastenneuvolapalveluissa. Teoksessa Hakulinen, T., Laajasalo, T. & Mäkelä, J. (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. 2019. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Halme, N., Perälä, M-L. 2014. Lapsiperheiden huolet ja avunsaanti. Teoksessa Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S. (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uud. p. Helsinki: Tammi.

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2017. Turvaverkko vai trampoliini. Sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: Sanoma Pro.

Juurakko, S. 2010. Lapsiperheen sosiaalisen tuen kulttuurinen jäsentymisen. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.

Kananen, J. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenesprint.

Katila, S. 2020. Hankekoordinaattori. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 11.11.2020.

Lahikainen, A.R. & Paavonen, E.J. 2011. Perhe ja lapsen hyvinvointi. Teoksessa A. Oksanen & M. Salonen (toim.) Toiminnallisia loukkuja: hyvinvointi ja eriarvoisuus yhteiskunnassa. Tampere: Tampere University Press, 105.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton www-sivut. Viitattu 2.9.2020. www.mll.fi

MLL:n Suunta 2024. 2014. Mannerheimin Lastensuojeluliiton julkaisu.

MLL:n Satakunnan piiri 2019. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piirin toimintasuunnitelma vuodelle 2019. Ei julkaistu.

MLL:n Satakunnan piiri 2019. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri ry:n Sataperhe -hankehakemus 2019. Ei julkaistu.

Paananen, H. 2016. Mitä on riittävän hyvä vanhemmuus? – Sosiaalityöntekijöiden kokemuksia kehitysvammaisista vanhemmista ja heidän perheistään lastensuojelun asiakkana. Pro Gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Perälä, M-L., Halme, N. & Nykänen, S. 2012. Lasten, nuorten ja perhepalveluiden yhteensovittava johtaminen. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.

Sinkkonen, J. 2012. Lapsen puolesta. Helsinki: WSOY.

Sinkkonen, J. 2020. Onnellinen lapsi. Helsinki: WSOY.

Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus. 2019. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri ry:n Sataperhe -hankkeen väliraportti. Ei julkaistu.

Suomen sosiaali ja terveys ry:n www-sivut. Viitattu 5.10.2020. www.soste.fi

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut. Viitattu 26.8.2020. www.thl.fi

Törrönen, M. 2012. Onni on joka päivä. Lapsiperheen arki ja hyvinvointi. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2014. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi. Viitattu 16.6.2020. <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>

Vuori, A. 2012. Vähävaraisten lapsiperheiden hyvä voini ja sen tukeminen. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Väestöliiton www-sivut. Viitattu 26.8.2020. www.vaestoliitto.fi

13.8.2020 Sataperhe - vaikutukset perheiden hyvinvointiin

Sataperhe - vaikutukset perheiden hyvinvointiin

Kysely perheiden kokemuksista

MLL Satakunnan piirin Sataperhe - hankkeesta on valmistu-
massa syksyn 2020 aikana opinnäytetyö. Osana opinnäytetyötä
SAMKin opiskelija Maria Jaskari tutkii, miten Sataperhe - hanke
on vaikuttanut perheiden voimavaroihin ja hyvinvointiin.

Kyselyn vastaukset toimitetaan Marialle anonyymeinä ja muu-
toinkin tutkimus tehdään hyviä tutkimuskäytäntöjä noudattaen.

* merkittyihin kysymyksiin on pakko vastata.

Perustiedot

Kuinka monta lasta perheessä on? *

-- Valitse --

Minkä ikäisiä lapsia perheessä on? Ilmoita syntymävuodet *

Kuinka monta vanhempaa perheessä on? *

-- Valitse --

Onko tukisuhde käynnissä? *

Kyllä

Ei

Tukisuhteen kesto *

-- Valitse --

Tapaako vapaaehtoinen *

Voit valita useamman vaihtoehdon

lasta / lapsia

perhettä

Muu, mitä

Perheen tilanne ennen tukisuhdetta

Millaisena muistat perheen voimavarat, hyvinvoinnin ja arjen sietämisen ennen tukisuhteen alkua? Valitse sopivimmat vaihtoehdot.

Ennen tukisuhdetta perheen... *

Hyvinvointi

Huono

Kohtalainen

Hyvä

Erinomainen

Voimavarat

Huono

Kohtalainen

Hyvä

Erinomainen

Arjen hallinta

- Huono
- Kohtalainen
- Hyvä
- Erinomainen

Perheen tilanne tällä hetkellä

Millaisena koet perheen voimavarat, hyvinvoinnin ja arjen sietämisen tällä hetkellä? Valitse sopivimmat vaihtoehdot.

Tällä hetkellä perheen... *

Hyvinvointi

- Huono
- Kohtalainen
- Hyvä
- Erinomainen

Voimavarat

- Huono
- Kohtalainen
- Hyvä
- Erinomainen

Arjen hallinta

- Huono
- Kohtalainen
- Hyvä
- Erinomainen

Perheen muu tuki

Olisitko hakenut apua muualta, jos et olisi saanut apua Sataperheeltä? *

Kyllä

Ei

Jos vastasit KYLLÄ, niin mistä apua hakisit?

Sukulaiset

Ystävät

Järjestöt/seurakunta

Kunta

Muu, mistä?

esim. yritykseltä kotiapua tai lastenhoitoa

Perheen kokemukset saadusta tuesta

Onko Sataperheen kautta saatu tukisuhde vaikuttanut positiivisesti? *

Perheen kokemus vapaaehtoisen positiivisista vaikutuksista seuraaviin kohtiin

Lapsen / lasten kasvatus

Ei

Vähän

Jonkin verran

Paljon

Vanhemmuus

Ei

Vähän

Jonkin verran

Paljon

Perheen voimavarat

- Ei
- Vähän
- Jonkin verran
- Paljon

Perheen hyvinvointi

- Ei
- Vähän
- Jonkin verran
- Paljon

Perheen arjen hallinta

- Ei
- Vähän
- Jonkin verran
- Paljon

Onko tapaamisker-
toja ollut riittävän
usein? *

- Kyllä
- Ei

Onko yhteistyö vapaaeh-
toisen kanssa sujuvaa? *

- Kyllä
- Ei

Onko tukisuhde antanut uusia ko-
kemuksia ja elämyksiä? *

- Kyllä
- Ei

Sana on vapaa

Näihin kenttiin voit vapaasti kirjoittaa ajatuksiasi.

Haluatko täydentää jotain vastausta tai jäikö jotain kysymättä?

Minkä vuoksi otit yhteyttä Sataperheen koordinaattoriin?

Voit myös kertoa mistä sait tiedon Sataperheen toiminnasta.

Ajatuksesi Sataperheen toiminnasta?

Onko sinulla muutosehdotuksia tai toivotko jotain? Mikä auttaisi teidän perhettänne?

Kiitos vastauksestasi!

Vastaajien kesken arvotaan jotain kivaa. Jos haluat osallistua arvontaan, jätä yhteystietosi.

Nimi

Katuosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Lapset ensin.

En ole robotti

reCAPTCHA
Tietosuojat - Ehdot

Lähetä

<https://ml-satakunta-lv.creamailer.fi/survey/answer/stqyg4cxi7cth/5/6>
13.8.2020 Sataperhe - vaikutukset perheiden hyvinvointiin

Powered by Creamailer (<https://www.creamailer.fi/>)

<https://ml-satakunta-lv.creemailer.fi/survey/answer/stqyg4cxi7cth 6/6>